

BETÄNKANDE

AFGIFVET AF

DEN FÖR DE TRE NORDISKA KONUNGARIKENA

ANORDNADE

MYNTKOMMISSION.

ÖFVERSÄTTNING.

STOCKHOLM, 1873.

P. A. NORSTEDT & SÖNER
KONGL. BOKTRYCKARE.

Åt undertecknade har lemnats uppdrag att sammanträda i en Kommission, för att taga i öfvervägande på hvad sätt, med antagande af guldmyntfot, öfverensstämmelse i myntsytstem mellan de tre nordiska konungarikena kan vinnas, samt att derom afgifva betänkande och förslag.

Sedan vi sammanträdt här i Köpenhamn den 19 sistlidne Augusti och valt undertecknad, Grefve Sponneck, till Ordförande, hafva vi, för fullgörande af ofvan nämnda uppdrag, hållit en följd af sammanträden, vid hvilka vi blifvit ense om det förslag till öfverenskommelse, hvilket vi framlägga uti Bilagan I, i det vi dervid anföra följande:

Af innehållet i den oss förelagda uppgift följer, att vi måst antaga såsom afgjordt, att frågan om nödvändigheten af en öfvergång till guldmyntfot icke kräfver någon undersökning; och vi anmärka derföre endast, att vi sluta oss till den förutsatta meningen om nödvändigheten af denna öfvergång.

Vid noggrannt öfvervägande af hithörande förhållanden hafva vi derjemte kommit till det resultat, att genom införandet af ett för de tre rikena gemensamt, på guld grundadt myntsytstem skulle vinnas sådana fördelar i beröringen emellan rikena inbördes, att man med hänsyn härtill bör kunna bortse från smärre olägenheter, som i de särskilda länderna måhända skulle kunna undvikas, om man toge i betraktande endast förhållandena inom hvarje lands egna gränser. Vi hafva derföre trott oss böra förorda ett system, som, med de minsta och någorlunda lika fördelade svårigheter för de tre rikena, kunde anses uppfylla ofvan nämnda syftsmål, och, jemte det detsamma stode i passande förhållande till de på världsmarknaden nu gällande myntsytstem, som äro grundade på guld, tillika så noga som möjligt slöte sig till de nu i de tre rikena bestående myntsytstemen och utjemnade skiljaktigheterna emellan dem.

Det är tydligt, att innan Kommissionen kunnat besluta att föreslå ett eget, för de tre nordiska konungarikena gemensamt myntsytstem, vi måst finna oss skyldiga att taga under noggrannaste öfvervägande, om det icke vore möjligt att vinna öfverensstämmelse mellan de tre rikena i ett framtida myntsytstem, genom en tillslutning till något af de uti de större staterna allaredan bestående, på guld grundade myntsytstemen.

I detta afseende har vår uppmärksamhet först måst fästa sig på det franska systemet, ehuru detta icke uteslutande är baserad på guldfoten, både emedan tanken för få år sedan var rigtad på att se detta system antaget såsom universelt, åtminstone för större delen af de europeiska staterna, och särskildt emedan den i Sverige år 1869 nedsatta myntkomité förordat detsamma. Men sedan tanken på antagande af det franska myntsytstemet såsom universalsytstem nu, i följd af Englands och Nordamerikas

kända stämning i detta afseende samt det i Tyskland nyligen inträffade antagandet af ett särskildt system, kan betraktas såsom öfvergifven, åtminstone för den framtid, man kan tilltro sig att öfverskåda, har Kommissionen måst lemna åsido all fråga om tillslutning till detta system.

Hvad dernäst angår det engelska, uteslutande på guld grundade myntsystemet, så skulle visserligen stora fördelar för de tre rikena kunna uppnås genom gemensamhet i mynt med England, icke allenast i följd af de tre rikenas vidsträckta handelsförbindelser med Storbritanien, utan äfven derföre, att den engelska sterlingsräkningen har en utbredning öfver hela världen, som vida öfvergår den franska francsräkningen. Vid det engelska myntsystemet låda emellertid sådana egenheter, såsom t. ex. hufvudmyntets obehöfliga indelning och regeringens vägran att mottaga de af henne sjelf utgifna mynt, som genom slitning blifvit undervigtiga, att man redan af dessa anledningar funnit tillslutning till det engelska myntsystemet icke vara rådlig.

Af de stora myntsystem, till hvilka anslutning kunde komma i fråga, återstår således endast det enligt lagen den 4 December 1871 af Tyskland antagna.

Detta system, som är bestämdt att grundas uteslutande på guldfot, med bibehållande af hittillsvarande grofva silfverkurant-mynt under öfvergångstiden, har inom Kommissionen varit till antagande förordadt. Men vid noga öfvervägande af de fördelar på ena sidan och de olägenheter på den andra, hvilka deraf för de tre nordiska rikena skulle följa, har man likväl slutligen med 8 röster mot en kommit till det resultat, att de sistnämnda måste anses såsom vida öfvervägande.

De betraktelser, som härvid varit för Kommissionen bestämmande, äro hufvudsakligen följande.

Först är att märka, att skillnaden emellan den nya tyska räkneenheten, marken, och de hittills i de tre nordiska rikena gällande är af en sådan beskaffenhet, att hvarje värdebestämning af denna räkneenhet för den nordbo, som ville förstå densammans förhållande till hans vanliga värdemätare, skulle medföra nödvändigheten af en beräkning, som för alla blefve besvärlig, för många osäker och för åtskilliga utförbar. Det bör icke förbises, att man, genom att antaga en ny räkneenhet, som står i ett mycket ojemnt förhållande till den hittills brukliga, pålägger hela befolkningen ett betydligt arbete och utsätter henne för förluster; och man bör derföre, när öfvervägande skäl för antagande af ett nytt myntsystem äro för handen, ställa så till, att den nya räkneenheten kommer att stå i ett så enkelt förhållande till den gamla, som möjligt, helst på det sätt, att den nya räkneenheten med en för alla praktiska ändamål tillräcklig noggrannhet blifver uttryckt genom ett redan känt och tillvandt mynt, och att, om möjligt, flere af de hittills begagnade mynten finna en passande plats i det nya systemet; ty endast på detta sätt iakttages hvad man otvifvelaktigt är skyldig den stora massan af befolkningen. Om man antog den tyska marken såsom räkneenhet för de skandinaviska konungarikena, skulle man emellertid icke kunna åstadkomma ett enklare förhållande än det, att 9 mark blefve lika med 2 norska specier eller 4 riksdaler danskt riksmünt eller 8 riksdaler svenskt riksmünt; enhvar i de tre rikena, som hade att ingå en förbindelse

eller företaga en omsättning i mark, måste då multiplicera det uppgifna talet med 2, 4 eller 8 och derefter dividera produkten med 9 för att finna det belopp i hans vanliga mynt, hvartill den uppgifna summan svarade, och han skulle i hela den rad af mynt, som han var van att bruka, icke finna något hjälpmedel till att öfvervinna de med en sådan räkning förenade svårigheter eller förebygga deraf härflytande misstag.

Härtill kommer dessutom den allmänna omskrifning af alla penningeförbindelser, som en så betydlig förändring nödvändigtvis måste medföra, med alla deraf följande olägenheter, hvilka skulle mottagas med desto större missnöje, som de icke en gång kunde sägas medföra fördelarne af ett internationelt myntsystem med säkerhet mot framtida förändringar. Visserligen är det icke afgjort, att en sådan omskrifning skall vid någon som helst förändring af myntfoten alldeles kunna undgås, då man ej kan förneka möjligheten af att silfrets prisförhållande till guldet vid den tid, då beslut om förändringen skall fattas, kan vara sådant, att åtminstone ett eller två af rikena ej kan undvika omskrifningen; men det finnes å andra sidan så mycken sannolikhet för att åtminstone ett eller två af rikena skall kunna förskonas för de med en sådan förbundna olägenheter, att man bör tillerkänna denna omständighet en särdeles stor betydelse.

Ett tredje slag af hufvudbetraktelser har afseende på den osäkerhet, som skulle vara förbunden med antagande af det tyska systemet, såsom ett ännu icke färdigt eller ens fullt utarbetadt myntsystem. Detta får isynnerhet betydelse för den mindre handeln och den öfriga samfärdseln i gränsorterna, för hvilka det är af stor betydelse huru hufvudmyntens underafdelningar äro utmyntade. Emellertid kan redan nu förutses, att det knappast genom någon anordning af delningsmynten kan lyckas att i den närmaste framtiden undantränga den tyska thalern eller den tyska gulden från att vara den räkneenhet, hvilken företrädesvis begagnas i daglig handel och vandel, och det torde fördenskull i de tyska landsdelar, som ligga närmast till de nordiska rikena, i lång tid komma att finnas två räkneenheter, en officiel, nämligen marken, och en bland allmänheten gängse, nämligen thalern. Detta skulle blifva högst obehvämt för de angränsande länder, hvilka möjligen ville antaga den tyska myntfoten, då dessa icke kunde tillägna sig den alldagliga räkneenheten.

De silfver- och bronsmynt, som Tyskland kunde utmynta med marken såsom grund, behöfde man väl icke gifva laglig kurs i de nordiska rikena, med mindre än att en formlig myntkonvention inginges med Tyskland, och på möjligheten af en sådan torde man icke böra bygga, då åtskilliga till och med officiella yttranden öppet antyda detta rikets obenägenhet härtill. Men till och med utan att hafva erhållit laglig kurs, kan det större myntområdets emot det mindre områdets svarande skiljemynt med säkerhet antagas komma att finna vägen till det sistnämnda i vida större omfång än omvänt; och följden af det tyska systemets antagande skulle derföre kunna förutses blifva en öfversvämmning af tyskt skiljemynt, med all deraf följande olägenhet och förlust. För så vidt man slutligen vill taga i betraktande den möjligheten, att det tyska systemet kunde blifva ett allmänt internationelt, så har det icke förekommit oss sannolikt, att sådant snarare skulle blifva förhållandet med detta system, än med hvilket som helst

af de andra, mera utbredda systemen. Det är mera sannolikt, att nationerna, när de en gång besluta sig för att aflägsna de olägenheter, som äro förbundna med att hafva olika myntsystem, skola antaga ett från alla de nu gällande skiljaktigt system, som kunde tillfredsställa åtskilliga fordringar på ett rationellt myntsystem, hvilka måst lemnas ouppfyllda i alla de nu bestående, och i sådant fall finge man vid antagandet af det nya systemet åter vidkännas all den osäkerhet och alla de besvärligheter, som äro förbundna med öfvergång till ett nytt myntsystem.

Under det Kommissionen alltså trott sig böra lemna åsido all fråga om anslutning nu till det tyska myntsystemet, har den undersökt, om icke, för att undvika de med en plötslig öfvergång till ett nytt system förenade olägenheter och för att på ett lämpligt sätt småningom komma öfver till guldmyntfot, det vore riktigt att inskränka sig till att utpräglä inhemska guldmynt, som i vikt och finhet motsvarade de för det tyska riket bestämda, utan att för närvarande gjordes annan förändring i räkneenheten, än att denna i hvart och ett af de tre nordiska rikena, i stället för att, såsom nu, vara bestämd uti en viss mängd fint silfver, framdeles komme att vara bestämd uti en viss mängd fint guld. Ett sådant tillvägagående har särskildt hvad Norge beträffar blifvit föreslaget, enär uti detta rike mindre vikt behöfde läggas på att genast få guld i cirkulation, och det kunde antagas, att det ändamål med införande af guldmynt, som består uti lättande af liquiderna med utlandet, i det väsentliga kunde uppnås genom nämnda förfaringsätt, hvarförutan detsamma skulle öppna tillfälle att med lätthet sluta sig till ett allmänt internationellt myntsystem, om det tyska systemet blefve antaget såsom sådant. Följden af detta förslags antagande skulle emellertid blifva, att vi fortfarande finge behålla, möjligen till och med förstora den skiljaktighet i myntsystem, som i stigande grad vållar de nordiska rikenas invånare besvär och förluster. Hufvudmyntet skulle i alla tre rikena komma att stå i ett mycket ojemnt förhållande till räkneenheten, och denna olägenhet skulle snart visa sig vara af sådan betydighet, att man blefve tvungen till att äfven antaga den till hufvudmyntet svarande räkneenheten och således underkasta sig alla de härmed förbundna besvärligheter, hvilka man just ville undvika. Under den tidrymd, som komme att förflyta mellan tiden för antagande af det nya hufvudmyntet och den, vid hvilken man öfvergick till den nya räkneenheten, komme äfven svårigheter af annat slag att uppstå. För att nämligen trygga sig emot att, under en framtida stigning af silfverpriset, plötsligt blifva beröfvade oundgängliga cirkulationsmedel, måste alla tre rikena företaga en ommyntning af alla de hufvud- och delningsmynt, som innehålla fint silfver motsvarande deras prägelvärde. De nya mynten måste då utmyntas efter de nu bestående systemen, allenast med den förändring, att deras innehåll af fint silfver blefve minskadt. Men när man då skulle öfvergå till den nya räkneenheten, hade man åter att företaga en fullständig ommyntning af rikenas silfvermynt.

Införandet af ett emot det tyska hufvudmyntet svarande nordiskt hufvudmynt komme för öfrigt endast då att blifva en verklig lättnad vid liquidationer med Tyskland, om man kunde vänta, att detta hufvudmynt mottoges såsom kurant betalnings-

medel i Tyskland, hvilket knappast kan antagas sannolikt; och ehuru handelsberöringarna emellan de nordiska rikena och det tyska ingalunda äro obetydliga, stå desamma dock för alla tre rikena vida efter handelsförbindelsen med England, dit försändningar af ett med tyskt system öfverensstämmande guldmynt icke skulle erbjuda något som helst företräde. Öfverhufvud har man i förevarande fråga icke trott någon afgörande vikt kunna tilläggas afseendet på liquidationer med utlandet. Den öfvervägande delen af dessa sker genom vaxlar, och, när sådana icke räcka till, använder man i allmänhet med största fördel plantsar. I ett och annat fall kunde väl en obetydlig vinst erhållas genom att sända guldmynt i stället för plantsar; men för denna ringa fördels skuld kunde det knappast anses riktigt att underkasta sig alla de öfriga, med en sådan plan förbunda olägenheter.

Det nu anförda torde antagligen innehålla en tillräcklig utveckling af de grunder, som hafva föranlett Kommissionen att icke föreslå något af de större fremmande systemen. Den ledamot af Kommissionen, som väckt förslaget, och de två andra, som understödt detsamma, kunna väl icke i alla delar tillägga dessa grunder samma vikt, som Kommissionens flertal gjort, men vilja dock icke vidhålla förslaget. De hysa nämligen den bestämda öfvertygelsen, att de tre rikena, då de skola företaga en förändring i sina myntsystem, böra söka uppnå så fullständig enhet som möjligt i denna angelägenhet, och särskildt att det skulle blifva till obotlig skada för hvart och ett af dem, om skillnaden i myntfot, räkneenheter och indelningar blefve större, än den hittills varit.

I följd häraf har Kommissionen i stället sökt att utfinna ett eget, på guld fotadt myntsystem för de tre nordiska konungarikena, så beskaffadt, att värdebegreppen icke förryckas och att öfvergången till det nya systemet blifver så lätt som möjligt; hvarjemte man sträfvat att få de föreslagna nya nordiska guldmynten stående i ett passande förhållande till hufvudmynten i andra länder. Svårigheten vid att finna ett sådant system, som passar för alla tre rikena, ligger isynnerhet deruti, att emellan de tre rikenas silfvermyntfot finnes en olikhet; att, oafsedt denna olikhet, en skillnad finnes mellan de gällande räkneenheter, och att dessa räkneenheter i de tre rikena hafva en skiljaktig indelning.

Utjemmandet af den förstnämnda olikheten blifver emellertid icke förbunden med särskilda svårigheter annat än mellan Sverige å ena sidan och de två öfriga rikena å den andra, då man, i anseende till obetydligheten af berörda skillnad hvad beträffar de två sistnämnda rikena, och omöjligheten att vid öfvergången till guldfoten iakttaga en fullkomlig noggrannhet, kan helt och hållet bortse från denna skillnad. Antagandet af en gemensam räkneenhet med underafdelningar, som stå i ett decimalt förhållande till denna, kommer, om man beslutar sig för att införa det i Sverige härutinnan gällande system i de två andra länderna, väl att uti dessa vålla olägenheter under öfvergångstiden, dock icke större, än att de, såsom erfarenheten visat, kunna uthärdas, och dessa länder komme att vinna ett myntsystem, som, både på grund af räkneenheters mindre storlek och bättre indelning, afgjort är att föredraga framför de nu gällande. Å andra sidan finnes för ögonblicket mera sannolikhet för, att öfvergången från silfver till guld

skall nödvändiggöra en omskrifning af förbindelser i Sverige än i de två andra rikena, i det ovisst är, om den sjunkande rörelse i silfrets värde, som har visat sig sedan årets förra del, kommer att gå så långt, att Sverige kan undgå omskrifningen.

När man skall välja ett guldmynt, som egnar sig till att komma i cirkulation i de tre rikena och emellan dem inbördes, och som därför bör stå i ett bekvämt och med decimalsystemet öfverensstämmande förhållande till räkneenheten, måste man, då den sistnämnda nu är bestämd efter silfverfoten, nödvändigt söka göra sig en föreställning om, huru nämnda värdeförhållande mellan guld och silfver kan väntas skola ställa sig vid öfvergångstiden, enär detta förhållande betingar antalet af de guldmynt, af ett, i visst förhållande till räkneenheten stående, värde, hvilka af en viss vigt metall af en viss finhet, skola utmyntas. Härvid måste dock den svårigheten göra sig i hög grad gällande, att värdeförhållandet mellan guld och silfver aldrig kan beräknas med matematisk noggrannhet, och att, utom det att detta förhållande till och med på samma dag kan vara olika på skiljda ställen, det för oss är fråga om att bilda oss en föreställning om, huru detta förhållande kommer att ställa sig vid en kommande och icke ens noggrannt bestämd tidpunkt.

Hos Kommissionen hafva derföre också förevarit två olika förslag angående hufvudguldmyntens storlek. Det af dessa, som först må omnämnas, gick ut på att respektive 123 och 246 stycken skulle utmyntas af ett kilogram fint guld. Det sistnämnda myntet komme således att innehålla 4,06504 gram fint guld, hvilken vigt utan märkbart fel torde kunna sättas till 4,065 gram.

Då 10 svenska riksdaler innehålla 63,7614 gram fint silfver,			
2½ norska specier	63,2425	»	»
5 danska riksdaler	63,2050	»	»

så skulle, om det föreslagna myntet utan någon godtgörelse sattes i stället för det nu gällande silfvermyntet, konverteringen blifva verkställd:

i Sverige efter ett värdeförhållande af 1 : 15,69,	
i Norge » » » » 1 : 15,56,	
i Danmark » » » » 1 : 15,55.	

Om man kunde antaga att, enligt silfverprisen i London, värdeförhållandet verkligen vore i det närmaste 1 : 15,60, så skulle en sålunda gjord bestämmelse medföra: för Sverige en nedsättning af myntet, alltså en fördel för gäldenärerna af $\frac{0,09}{15,69}$ eller omkring 6 pro mille, för Norge och Danmark deremot en förhöjning af något öfver 3 pro mille.

I förhållande till andra länders mynt komme det föreslagna myntet att ställa sig sålunda:

Jemfördt med Tysklands, skulle, då 10 mark innehålla 3,5842 gram fint guld,	
det föreslagna mindre myntet blifva	= 11,341(5) mark,
det större	= 22,683 »

och omväändt

10 mark =	8,817	nya svenska riksdaler,
20 " =	17,634	" " "
10 mark =	4,408(5)	nya danska riksdaler,
20 " =	8,817	" " "
10 mark =	2,204	nya norska specier,
20 " =	4,408	" " "

Jemfördt med Frankrikes, skulle, då 10 francs innehålla 2,9032 gram fint guld,
 det föreslagna mindre myntet blifva ..... = 14,00 francs,
 det större ..... = 28,00 "

och omväändt

10 francs =	7,14	nya svenska riksdaler,
20 " =	14,28	" " "
10 francs =	3,57	nya danska riksdaler,
20 " =	7,14	" " "
10 francs =	1,78(5)	nya norska species,
20 " =	3,57	" " "

Jemfördt med Englands, skulle, då en sovereign innehåller 7,3224 gram fint guld,
 det föreslagna mindre myntet blifva ..... = 11 sh. $\frac{1}{2}$ d.
 det större ..... = 1 £ 2 sh. $1\frac{1}{2}$ d.

och omväändt

1 £ =	18,01	nya svenska riksdaler,
=	9,00(5)	" danska riksdaler,
=	4,50(2)	" norska specier.

Det torde inses, att för så vidt vigt lägges på, att det föreslagna hufvudmyntet blefve så beskaffadt, att man kunde undgå att bestämma mellangifter vid myntets införande, sådant efter detta förslag möjligtvis kunde i alla tre rikena vinnas, nämligen i den händelse att det ofvan nämnda värdeförhållandet mellan guld och silfver af 1:15,60 komme att ungefärligen sammanfalla med det, som i öfvergångsögonblicket faktiskt egde rum. Denna förutsättning är grundad på en medelberäkning af silfrets och guldets pris under åren 1867 till 1871, hvilken gifver ett värdeförhållande af 1:15,59, hvarföre ock vid förslagens framställande antogs, att man af åtskilliga skäl kunde, såsom nämndt, välja 1:15,60 såsom det sannolikaste vid den tid, då den nya ordningen komme att träda i verkställighet. Men ifall denna förutsättning icke skulle inträffa, en åsigt som varit den öfvervägande, komme den nämnda fördelen vid förslaget icke att vinnas. Det torde derjemte af ofvan anförda värdeförhållande framgå, att de efter detta förslag uppkommande nordiska räkneenheter icke skulle komma att till de viktigaste fremmande räkneenheter stå i ett förhållande, som beqvämt läte sig med fullkomlig noggrannhet uttryckas. Bäst blefve väl i detta afseende förhållandet till den engelska räkneheten, i det 1 £ blefve = 18 riksdaler 1 öre svenskt; till och med detta visar alltså en liten afvikelse; deremot blefve förhållandet till den franska

räkneenheter såsom 1:0,714 och till den tyska såsom 1:0,8817; en mark hamburger banko blefve 1,3225 svenska riksdaler, och likartade förhållanden skulle uppkomma för de nya norska och de nya danska dalerna. Följden häraf skulle bland annat äfven blifva den, att emellan de nordiska guldmynthen och dem, som brukas i de angränsande länderna, särskildt i Tyskland, en afvikelse från det enkla matematiska förhållandet komme att ega rum, hvilken blefve till skada för nordens, hvars mynt komme att innehålla litet mera guld, än detta förhållande angifver; och fara skulle således blifva, att det tyska myntet af något ringare värde kunde i daglig handel ochandel blifva räknadt för högt i förhållande till det värdefullare nordiska myntet, hvaraf för de tre nordiska rikena uppkomme en skada, som väl särskildt blefve kännbar för Danmark, men äfven skulle märkas i de två andra rikena; och något medel, hvarigenom denna fara skulle kunna undvikas, se vi oss icke i stånd att uppgifva.

Detta förslag har derföre icke förmått samla rösterna i Kommissionen för sig, utan har tagits tillbaka för det af Kommissionen nu förordade förslaget, dervid likväl från svensk sida framhållits, att Sverige sannolikt kommer att få de största olägenheterna vid sistnämnda förslag, men att, då de två andra länderna genom detta skulle få den fördel af förhållandet till den tyska marken, som här nedan närmare skall omförmälas, kunde dessa två länder icke antaga något annat än detta. Ehuru denna fördel har mindre betydelse för Sverige, är det dock icke utan vigt för detta rike, som dessutom har största intresset af att den nuvarande skiljaktigheten mellan rikenas hufvudmynt blifver undanröjd, och det är af denna orsak, som enighet mellan Sveriges delegerade och de två andra ländernas kunnat vinnas om ett i Kommissionen framställt förslag, hvilket på ett jemnare sätt delar emellan de olika intressen, hvart och ett af de tre rikena har med hänsyn till den förevarande frågan, och hvars väsendtligaste punkter äro gemensamt hufvudmynt af guld, gemensam räkneenhet och gemensam, på decimal-systemet grundad myntindelning.

I afseende på hufvudmyntets storlek går vårt förslag ut på, att af hufvudmyntet 248 stycken, eller af ett annat, dubbelt så stort mynt 124 stycken skola utpräglas af ett kilogram fint guld. Hvarje stycke af det förstnämnda myntet kommer således att innehålla 4,032258 gram fint guld; och således skulle, i följd af de nu gällande myntens ofvan nämnda silfverinnehåll, konverteringen grunda sig på ett värdeförhållande mellan silfver och guld af

i Sverige	1:15,81,
i Norge	1:15,68,
i Danmark	1:15,67,

om det nya guldmynthen omedelbart sattes i stället för silfvermyntet. Under det att detta, hvad Sverige beträffar, möjligen skulle stöta på svårigheter, kunde det deremot, hvad angår de två andra rikena, tänkas såsom verkställbart, om det verkliga värdeförhållandet mellan guld och silfver vid öfvergångstiden blefve det, för hvilket meningen inom Kommissionen varit öfvervägande, och hvilket blifver resultatet af en medeltalsberäkning af silfverprisen i London under den sista tiden, nämligen i det närmaste

1:15,70. Detta värdeförhållande skulle nämligen för Sverige medföra en nedsättning af myntet af $\frac{0,11}{15,70}$ eller något mera än 7 pro mille, och för de två andra rikena en förhöjning, för Norge af $\frac{0,02}{15,70}$ eller något öfver 1 pro mille, och för Danmark $\frac{0,03}{15,70}$ eller i det närmaste 2 pro mille.

Skulle, såsom flere af Kommissionens medlemmar finna sannolikt, silfrets pris sjunka ännu djupare, kunde man möjligtvis i Sverige omedelbart gå öfver till det nya myntet.

Vi tillåta oss således att förorda här bilagda förslag såsom grund för en öfverenskommelse mellan de höga Regeringarne, dervid vi, utom de af det ofvan anförda framgående fördelar, som vi tro kunna tilläggas detta förslag, särskildt frambälla, att om vårt förslag blifver genomfördt, de uti de tre nordiska rikena införda mynt komme att stå i fördelaktigt förhållande till utlandets större myntsyttem, i det nämligen detta förhållande skulle blifva följande:

4 guldkronor = 45 tyska mark,

9 » = 125 francs,

2 » = 15 mark banko (i fall der af Hamburgs lagstiftande församling

beslutade lagförslag om bankomarkens beräkning efter guld stadfästas.)

Häriigenom kommer äfven för den större handeln med Tyskland att i det väsendtliga ernås den fördel, som afsågs med det ofvan nämnda förslaget om att införa det tyska guldhufvudmyntet.

Öfvergången till den rena guldmyntfoten medför nödvändigheten af en nedsättning i de mindre myntens innehåll af ädel metall. Guld kan nämligen icke användas till mynt under en viss storlek, emedan sådana skulle blifva af så ringa dimensioner, att de i det praktiska lifvet blefve obrukbara. Man kan således icke undvara silfvermynt; men då guldets ensamt skall vara värdemätare, och silfrets prisförhållande till guldet är föränderligt, kan man icke utmynta silfvermynten till fulla värdet af det, som de skola representera, utan måste göra ett litet afdrag deri, för att undvika att de under vissa prisförhållanden nedsmältas. Med afseende härpå har Kommissionen föreslagit ett system af silfvermynt, hvilkas inre värde är något lägre, än det nuvarande prisförhållandet mellan guld och silfver borde angifva, och som alltså skulle blifva att betrakta såsom skiljemynt.

Derjemte har Kommissionen föreslagit, att vissa gemensamma regler bestämmas för de nya myntens form, finhet och prägel, hvarigenom möjlighet beredes till öfverenskommelse om en anordning, som bör blifva af den största betydelse för beröringen mellan de tre rikena, nämligen den, att de ifrågavarande mynten i alla tre rikena skulle vara lagligt betalningsmedel såväl till statskassorna som emellan man och man. Vi kunna icke finna annat, än att detta vid det nya systemets införande med lätthet låter sig göra, och de förbindelser, som de tre rikena för detta ändamål måste åtaga sig, äro i och för sig så litet besvärliga och dessutom så väl öfverensstämmande med de grundsatser, hvilka allaredan under en lång följd af år ständigt följts i rikenas

myntpolitik, att vi finna all anledning att på det varmaste förordå en anordning, som skall bereda en stor del af befolkningen i alla rikena betydliga fördelar.

Efter att sålunda hafva lemnat en utveckling af grunderna för de hufvudförslag, som blifvit frukten af Kommissionens arbete, få vi ytterligare bifoga några erinringar, till motiverande af enskiltheterna i det af oss afgifna förslag.

Till Artiklarna 1—3.

Af hvad ofvan utvecklats följer, att det blifvande gemensamma guldhufvudmyntets värde bestämmes genom dess viktinnehåll af fint guld, nämligen $\frac{1}{248}$ af ett kilogram eller $\frac{1}{124}$ af ett metriskt skålpund. Detta hufvudmynt, för hvilket vi föreslå benämningen Guldkrona, kommer således, såvida icke alldeles osannolika variationer i prisförhållandet mellan guld och silfver under den närmaste framtiden inträda, att mycket nära i värde motsvara

2½ norska specier,
5 riksdaler danskt riksmünt,
10 riksdaler svenskt riksmünt,

och således på det nogaste sluta sig till de i rikena nu brukade räkneenheter. Vid sidan af detta föreslå vi, att ett annat hufvudmynt af det förras dubbla värde skall utmyntas, hvilket vi föreslå att kallas en Dubbelkrona.

Guldkronan kommer, i följd af dess innehåll i ädel metall, att stå i följande värdeförhållande till mynten i de viktigaste bland de länder, med hvilka de nordiska rikena stå i handelsförbindelse.

Den blifver lika med 11 sh. ($\frac{1}{6}$ d.) engelskt mynt,
13,89 francs,
11,25 tyska mark,
7,5 mark banko,
2,68 amerikanska dollars.

Dessa förhållanden äro alltså beqvåma endast i afseende på det engelska och det tyska myntet. Mindre beqvåma blifva de förhållanden, i hvilka de viktigaste främmande guldmynten, med undantag af det franska, komma till det nordiska myntet.

Efter dess innehåll i ädel metall blifver:

en engelsk sovereign lika med ...	1,816	guldkrona,
ett franskt tjugufrancs-stycke	1,440	»
ett tyskt tjugumarks-stycke	1,778	»
ett amerikanskt femdollars-stycke	1,866	»
en rysk half-imperial	1,488	»
en spansk dublon	1,872	»

Det torde emellertid knappast vara möjligt att finna ett förhållande, som på en gång vore bekvämt på båda sidor. Af ofvan nämnda myntstycken lär troligtvis endast det tyska tjugumarkstycket understundom blifva begagnadt såsom betalningsmedel i de nordiska rikena, och kommer då att tagas antingen för 1,775 eller för 1,780 guld-krona; i begge fallen blifver fördelen eller förlusten omärklig.

Såsom erfarenheten både hos oss och i andra länder lärt, är en stor räkneenhet obeqväm för befolkningen. Vi hafva derföre icke föreslagit guldkronan till räkneenhet, utan tiondedelen af guldkronan, som ungefär kommer att öfverensstämma med den lägsta af de uti de skandinaviska länderna nu brukliga räkneenheter, nämligen den svenska.

Då emellertid den svenska benämningen för räkneenheten, Riksdaler Riksmünt, äfven begagnas för den danska räkneenheten, hvilken är ungefär dubbelt så stor, och då det dessutom är möjligt, att det blifver en helt obetydlig skillnad på riksdaler svenskt riksmünt och den nya räkneenheten, tör det vara nödvändigt att gifva denna ett nytt namn, och vi hafva icke kunnat finna något bättre förslag, än att kalla densamma: Krondaler. En af Kommissionens medlemmar har antagit, att räkneenheten helst borde kallas en krona, och att guldmyntet icke behöfde något särskildt namn, dock utan att härfpå lägga någon afgörande vikt. Efter vårt förslag skulle således krondalern blifva den nya, för de tre rikena gemensamma räkneenheten, och den komme att med en för alla praktiska förhållanden i det dagliga lifvet tillräcklig noggrannhet svara emot 1 riksdaler svenskt riksmünt, $\frac{1}{2}$ riksdaler danskt riksmünt och $\frac{1}{3}$ norsk speciedaler. De fördelar, som myntets decimalindelning erbjuda i handeln, vid bokföring och vid alla beräkningar, äro nu så allmänt erkända och hafva så bestått erfarenhetens prof, att vi icke behöfva angifva skälen för vårt förslag om att indela krondalern i 100 delar. Af de skandinaviska rikena har Sverige allaredan för 17 år sedan genomfört denna indelning, och efter de fördelar, reformen beredt Sverige, och den erfarenhet, man der gjort af huru litet besvär öfvergången vållat befolkningen, hafva vi ingen betänklighet vid att förorda densamma äfven för de andra rikena. Sverige har kallat hundrededelen af sin räkneenhet 1 öre och vi inse icke någon grund till att ändra denna benämning.

Den föreslagna räkneenheten kommer att stå i följande förhållande till de vigtigaste fremmande räkneenheter: 1 krondaler blifver noggrannt lika med $1\frac{1}{2}$ tysk mark, eller 12 skilling banko, eller i det närmaste 0,955 £. En franc blifver noggrannt lika med 72 öre, 1 amerikansk dollar i det närmaste 3 krondaler 73 öre.

Till utmyntning af guldmynt begagnas nu i de flesta länder en legering af nio vigtddelar guld med en del koppar. Då både teori och erfarenhet betecknat denna legering såsom ändamålsenlig, kunna vi endast tillråda att begagna densamma. Guldmyntens diameter är af oss föreslagen att fastställas i öfverensstämmelse med de i andra länder följda grundsatser.

Till Artiklarne 4--8.

Af de uti de inledande anmärkningarne utvecklade synpunkter torde det framgå, af hvilka skäl det är nödvändigt att prägla de mindre mynten af annan metall än guld och att gifva dem ett något mindre metallvärde än det, de såsom fullvigtiga efter guldets nuvarande prisförhållande skulle innehålla. Kommissionen har tagit under öfvervägande huru mycket det må anses riktigt att nedsätta silfvermyntets innehåll af fint silfver, för att förebygga dess nedsmältning under ett möjligt stigande af silfrets värde, och har särskildt pröfvat två förslag, af hvilka det ena gick ut på att nedsätta värdet så mycket, att 1 vigt del gulds värde i silfvermynten blefve representerad genom 14,88 vigt delar silfver, det andra att densamma blefve representerad genom 13,95 vigt delar silfver. Det sista är tydligen det säkraste och för statskassorna fördelaktigaste; men då en hufvudfordran beträffande silfvermynten, särskildt de större af dem, bör vara, att de så mycket som praktiskt är möjligt närma sig till det sanna värdet, och då silfrets värde emot guldets under loppet af detta århundrade icke någonsin varit så högt som 1:14,88, och det icke heller nu är minsta sannolikhet för att det någonsin skall blifva högre, hafva vi föredragit det första förslaget, som också har den fördelen, att det förminskar faran för att man någonsin skulle söka en inkomstkälla genom en för stark utmyntning af skiljemynt. Mot följderna af ett framtida fallande i silfrets värde behöfves i detta afseende icke att träffa någon förhållningsregel.

Då fint silfver icke egnar sig så väl till myntmetall, som legeradt silfver, och en starkare legering inom vissa gränser är att föredraga framför en svagare, hafva vi för de största silfvermynten föreslagit en legering af 4 delar silfver mot en del koppar, och för de mindre en gradvis förstärkt legering. Härigenom vinnes, att dessa mynt i afseende på storlek och form komma i ett passande förhållande till hvarandra, utan att likväl det för silfvermynts storlek tillåtliga maximum eller minimum öfverskridits. Tillika har vunnits en noggrann anslutning af myntstyckenas vikt till gramvigten, hvilket i det praktiska lifvet kan få en icke alldeles ringa betydelse.

I afseende på justeringen hafva vi, hvad angår guldmynten, trott oss böra hålla oss till de för det nya tyska guldmyntet träffade bestämmelser. För justeringen af silfvermynt hafva hittills i de tre nordiska rikena gällt vissa, från hvarandra afvikande bestämmelser; dock hafva afvikelserna icke varit så stora, att vi behöft aflägsna oss långt från någon af dem. De af oss föreslagna bestämmelser hafva delgifvits embetsmännen vid det danska myntverket, hvilka funnit dem ändamålsenliga. De äro derjemte mycket nära svarande mot de bestämmelser, som upptagits i den så kallade latinska myntkonventionen af 23 December 1865.

Till bronsmynt brukas i Danmark en legering af 90 delar koppar, 5 delar tenn och 5 delar zink. Denna legering lär icke vara beqväm för den tekniska behandlingen och har dessutom den egenskapen, hvilken under ett guldmyntsystem är olämplig, att de nypräglade mynten hafva en färg, som alltför mycket närmar sig till guldets. Vi hafva derföre föredragit en legering af 95 delar koppar med 4 delar tenn och en

del zink, eller den, som användes vid den franska bronsmyntningen och sedan år 1855 är genom lag införd i Sverige.

Den rad af skiljemynt, vi uppställt, är något längre, än vi under vanliga förhållanden skulle hafva ansett riktigt, och flere af mynten öfverensstämma icke med hvad som i allmänhet erkännes för det lyckligaste i ett decimalsystem. Det är hänsyn till de nu bestående förhållandena och till hvad som må kunna lätta öfvergången till det nya systemet, som bestämt oss att föreslå dessa afvikelser. Vi hafva sålunda behållit ett mynt, svarande mot den hittills varande specien, emedan denna är räkneenheten i Norge, och i de andra rikena, särdeles i Danmark, varit mycket brukad; vi hafva föreslagit ett 40-örestycke derföre, att detta komme att i värde öfverensstämma med det norska 12-skillingstycket, $\frac{1}{2}$ norsk riksort, och derigenom mycket lätta öfvergången i Norge; och vi hafva föreslagit ett 25-örestycke i stället för ett 20-örestycke, derföre, att det förra är allmänt brukadt och mycket omtyckt i Sverige, och derföre att det, såsom öfverensstämmande med värdet af 12 skilling danskt, skulle lätta öfvergången i Danmark. Emellertid komme detta icke i verkligheten att medföra någon olägenhet, då Kommissionen icke tänkt sig, att hvart och ett af rikena skulle förpligta sig att utmynta alla de upptagna myntstyckena, utan endast att mottaga dem såsom giltigt betalningsmedel från de andra rikena, och med särskildt afseende härpå redigerat den första punkten i 5:te och 6:te Artiklarna.

Om man skall uppnå det ändamål, hvars vikt ofvan framhållits, att de i alla tre länderna präglade mynt må utan afseende på myntningsplatsen kunna fritt cirkulera öfverallt i rikena, lär det vara nödvändigt att emellan rikena träffas aftal om de nya myntens storlek och prägel. Hvad storleken angår, hafva vi i Art. 3, 5 och 6 föreslagit de, under förutsättning af myntens cylindriska form erforderliga bestämmelser; och torde dervid uppmärksammas, att de uppgifna diametrarne endast innehålla mindre afvikelser från de i rikena nu brukliga mynt af motsvarande värde; derjemte är iakttaget, att icke 2 mynt i hela raden erhålla samma diameter och att alla de mynt, som äro präglade af samma hufvudmetall, inbördes blifva på det närmaste likformiga.

Hvad prägeln angår, hafva vi, så mycket hellre, som särskild insigt i myntningens teknik icke varit representerad i Kommissionen, inskränkt oss till det i detta afseende nödvändigaste. Det öfriga kan visserligen öfverlemnas till hvarje särskildt rikets fria bestämmande; men vi böra likväl iästa uppmärksamheten på huru önskligt det är att, innan utpräglingen af de nya mynten tager sin början, en förbindelse inledes mellan de tre myntverken, på det öfverenskommelse mellan dessa må träffas om åtskilliga punkter af större eller mindre teknisk betydighet, hvilka helst böra afgöras på lika sätt i alla tre länderna, och i afseende hvarå vi här må framställa det förslag, att på reversen af 1-, 2- och 4-kronalerstyckena präglas en krona, hvarigenom det af oss föreslagna namn för räkneenheten i befolkningens ögon komme att vinna ett berättigande, som skulle skaffa henne lättare insteg. Möjligtvis kan det till och med visa sig görligt att gifva reversen på alla tre rikenas mynt alldeles enahanda prägel, hvilket skulle medföra stor praktisk fördel.

Till närmare upplysning och jemförelse bifoga vi, under Bilagan II, en förteckning öfver de nu i de tre rikena lagligen kurserande silfver- och bronsmynten, med uppgift om hvarje styckes vikt, finhet och mått. Vikt och mått äro anförda efter de sist präglade exemplaren af hvarje slag, hvilka finnas i det kongliga myntkabinettet i Köpenhamn.

Till Artiklarna 9—15.

När flere suveräna stater förena sig om att begagna hvarandras mynt, och särskildt hvarandras skiljemynt, såsom lagligt betalningsmedel, är det nödvändigt att de vidtaga bestämmelser i ändamål att förebygga den alltför starka utmyntning af skiljemynt, hvartill möjligtvis någon af staterna under särskilda omständigheter kunde till skada för de andra känna sig frestad. En garanti i detta hänseende har man förr trott sig finna deri, att man afslutade öfverenskommelse om huru högt belopp i skiljemynt en hvar af staterna borde tillåtas att prägla, och en dertill syftande bestämmelse finnes således också upptagen i den ofvan nämnda latinska myntkonventionens Art. 9. Vi hafva emellertid funnit, att det skulle vara omöjligt att, med något hopp om att hafva träffat det rätta, på förhand bestämma hvilket belopp af skiljemynt, som under vexlande konjunkturer kunde vara öfverensstämmande med hvarje rikets behof, och det så mycket mera, som vi icke hafva föreslagit något hufvudmynt med mindre värde än guldkronan. Vi hafva derföre sökt att på annat sätt åvägbringa den i detta afseende nödiga garanti. Frestelsen till en sådan öfverdrifven utmyntning af skiljemynt försvinner väl i samma mån, som man låter skiljemyntets metallvärde närma sig hufvudmyntets, och vi tillåta oss i detta hänseende fästa uppmärksamheten på, att vi gifvit det föreslagna skiljemyntet ett metallvärde, som ligger hufvudmyntets omkring $3\frac{1}{2}$ procent närmare, än som eger rum beträffande det i den latinska myntkonventionen för dess skiljemynt bestående förhållande. Men frestelsen är härigenom endast förninskad, och vi föreslå alltså för det första, att det belopp, som enhvar skall vara förpligtad att mottaga i skiljemynt, fastställles till högst 20 kronor i 1-, 2- och 4-kronorstycken, 5 kronor i mindre silfvermynt och 1 kronor i bronsmynt, hvilken gräns kommer att hindra begagnande af skiljemynt till större betalningar. Derjemte hafva vi ansett, att staterna borde förpligta sig till att mottaga hvilket som helst belopp af skiljemynt till invexling mot guldmynt af en hvar, som vid de härför i hvar och ett af rikena bestända kassor önskade sådan utvexling. Slutligen hafva vi föreslagit, att hvarje rikets finansförvaltning skall i förhållande till de andra rikenas finansförvaltningar vara förpligtad att ifrån dessa mottaga allt det med rikets prägel försedda skiljemynt, som af dem kan blifva insändt, och att utbyta det mot guldmynt. Härigenom torde åstadkommas, att skiljemynt endast med svårighet skall kunna i öfverflöd utgifvas; att det, om sådant icke desto mindre sker, hastigt vänder tillbaka till statskassorna, och bland dessa särskildt till den stats kassa, hvilken låtit prägla det öfverflödiga skiljemyntet. Om någon af regeringarne härtill vill foga den bestämmelsen, att hvilket skattebelopp som helst skall kunna betalas i skiljemynt, så finnes intet hinder häremot; men härom

behöfver emellertid ej träffas någon öfverenskommelse, allenast det i hvar och ett af rikena finnes offentliga kassor, hvarest en hvar kan få skiljemyntet vexladt.

Uti de förevarande Artiklarna finnas bestämmelser, åsyftande att upprätthålla myntets värde såsom bytesmedel. Hufvudmedlet härtill ligger i ett strängt genomförande af den satsen, att staten väl icke godtgör de förluster, myntet lider genom våldsamt eller olaglig åverkan, lika så litet som den är juridiskt förbunden att ersätta eftergjorda eller förfalskade mynt, men att den deremot ersätter all den förlust, som myntet lider genom slitning. Denna grundsats, hvilken det antagligen icke skall falla de nordiska rikenas finansförvaltningar svårt att åtaga sig, följes ännu icke öfverallt; men i de länder, hvarest detta icke sker, förringas också myntet, och bytesmedlets klena tillstånd vållar ofta klagomål. Genomförandet af den nämnda grundsatsen synes emellertid böra blifva något olika för hufvudmyntet och för skiljemyntet. För hufvudmyntet torde böra bestämmas en minimivigt, under hvilken ingen är förbunden att mottaga det och detsamma alltså icke kan af statskassan utgifvas, och denna vigt anse vi icke böra bestämmas mindre strängt, än som skett i den nya tyska myntlagen, hvarest den är fastställd till $\frac{1}{2}$ procent af myntstyckets normala vigt. Men från den regeln, att ingen är förpligtad att mottaga ett guldmynt, som håller mindre än minimivigten, bör göras undantag med hänsyn till statskassan, som bör vara pliktig att mottaga hvarje hufvudmynt, hvars prägel ännu är igenkänlig och hvilket icke lidit någon våldsamt eller olaglig åverkan, huru mycket det än må hafva förlorat genom slitning. Vi hafva väl varit tveksamma derom, huruvida icke härför borde sättas en gräns och om man icke, genom att göra befolkningen alltför trygg, komme att för mycket försvaga den uppmärksamhet på myntets tillstånd, som det i flere afseenden är önskligt att vidmakthålla; men vi hafva dock funnit öfvervägande betänkligheter vid att föreslå en bestämmelse, som finge praktisk betydelse endast genom att föranleda en hvar att ständigt väga alla de guldmynt, han mottager, och som skulle kasta hela förlusten för det undervigtiga myntet på den siste innehafvaren.

Hvad beträffar skiljemyntet, anse vi det icke ändamålsenligt att fastställa någon minimivigt. Såvida det icke har lidit någon olaglig eller våldsamt åverkan, bör det kunna cirkulera man och man emellan så länge dess prägel är tydlig, och statskassan bör mottaga det till och med om prägel blifvit otydlig, allenast man ännu kan på myntet se, för hvilket rikets räkning det är prägladt och hvilket rike det alltså åligger att bära den med dess nedsmältning förenade förlust. Likväl bör det finnas en gräns för den minskning myntet må hafva lidit innan det, såsom undervigtigt, icke mera får utgifvas af statskassorna, och hafva vi derföre, med tillbörligt afseende på svårigheterna för en noggrann justering af de mindre silfvermynten, föreslagit denna minskning att fastställas till 4 procent af myntstyckets normala vigt.

De mynt, som på grund af dessa bestämmelser icke åter kunna utgifvas af statskassorna, böra då af den stat, som mottagit dem, tillställas den stat, som präglat dem; denna ersätter dem med gängbart mynt och bör derefter vara pliktig att nedsmälta dem. Härigenom antaga vi, att ett godt och fullvigtigt bytesmedel i alla tre rikena

skall vidmakthållas; omkostnaderna härför komme att hvila på de tre statskassorna, som ju också hafva uppburit den genom utmyntningen vunna inkomst; och berörde omkostnader komme att hvila på dem ungefärligen i den mån, de hafva myntat, hvilket torde vara, om icke den absolut rättvisaste, så åtminstone den i praktiskt afseende bäst och måhända ensamt utförbara fördelningsgrunden.

På det befolkningens kraf på en tillräcklig mängd bytesmedel alltid, så vidt möjligt, må kunna tillfredsställas, bör i alla rikena öppnas tillfälle för en hvar att få guldmynt utpräglade för aflemnadt guld, utan erläggande af annan slagskatt, än en måttlig myntningsafgift, som bör vara densamma i alla tre rikena, och som vi föreslå att bestämmas till $\frac{1}{4}$ procent af det utmyntade beloppets värde, hvarigenom myntningskostnaderna kunna antagas i allmänhet blifva godtgjorda. Att detta tillfälle bör stå öppet endast för så vidt vederbörande myntverk icke är sysselsatt för statskassornas eller hufvudbankernas räkning och att beträffande det inlemnade guldets mängd, finhet och öfriga egenskaper böra fastställas vissa vilkor, faller af sig sjelf; men bestämmandet af dessa vilkor kan lämpligen öfverlemnas till en sednare öfverenskommelse mellan regeringarne, då det knappast under de första åren kommer att få någon användning, eftersom myntverken under dessa torde blifva fullt sysselsatta för regeringarne och hufvudbankerna.

Utmyntningen af skiljemynt bör deremot naturligtvis endast kunna ske för statskassornas räkning, och myntverken böra i alla tre rikena fortfarande förblifva under regeringarnes omedelbara förvaltning samt hvarken bortförpaktas eller på annat sätt öfverlemnas till andra; hvilket likväl icke hindrar, att det ena rikets myntverk för någon tid kan arbeta för de andra rikenas räkning. Dessa bestämmelser anse vi nödvändiga på det att den ömsesidiga tilliten till mynten i rikena må bibehållas oförsvagad. I samma ändamål föreslå vi äfven, att finansförvaltningarne i de tre rikena skola till hvarandra öfversända exemplar af alla de mynt, som präglas; att tid efter annan i hvar och ett af rikena skall företagas profning af de i de andra rikena präglade mynt och ömsesidig underrättelse meddelas om de crinringar, hvartill sådana profningar kunna gifva anledning, äfvensom att såväl ömsesidigt meddelande skall ske om alla lagar, anordningar och öfriga bestämmelser rörande myntförhållandena, som årlig berättelse afgifvas om de under årets lopp företagna präglingar af nya mynt samt indragning och nedsmältning af gamla.

Då det är tänkbart, att i afseende på de i Artikel 11 omförmälda förpligtelser meningsskiljaktigheter kunna uppstå mellan finansförvaltningarne i två af rikena, kunde det måhända för sådant fall finnas önskvärdt att hafva en uttrycklig bestämmelse om huruledes sådan meningsskiljaktighet skall afgöras. Derföre har också i Kommissionen varit framställt förslag derom, att vid dylik meningsolikhet, äfvensom när olika resultat vid tillämpning af bestämmelserna i Artikel 13 yppa sig, finansförvaltningen i det tredje riket skulle vara skiljedomare. Kommissionen har likväl trott sig icke uttryckligen böra afgifva något förslag i denna riktning, i det vi antaga, att en sådan tvist, som den ifråga-

varande, äfven utan en dylik bestämmelse, lätt kan komma till afgörande genom förhandling emellan de höga regeringarne.

Att vi tillagt ett förslag om, att de i hvarje rikets lagstiftning fastställda bestämmelser angående förbrytelser och förseelser i afseende på rikets mynt, efter det en öfverenskommelse af här omhandlade beskaffenhet blifvit afslutad, skola tillämpas på allt det i följd af öfverenskommelsen präglade myntet, behöfver antagligen ingen vidare förklaring.

Till Artiklarna 16 och 17.

En mycket vigtig fråga torde för alla rikena vara den om sättet, hvarpå öfvergången till det nya myntsystemet skall ega rum. De flesta af de med denna öfvergång förenade åtgärder torde dock vara af den beskaffenhet, att om dem icke bör träffas någon öfverenskommelse mellan regeringarne, i det de ganska väl kunna, och till en del måhända helst böra vara något olika i de särskilda rikena, om öfvergången i alla skall försiggå på det lyckligaste sätt. Kommissionen har därför icke sysselsatt sig med denna fråga, och har endast framhållit ett par punkter, hvilkas likartade lösning är i gemensamt intresse. Detta gäller således till en viss grad om tiden, på hvilken öfvergången till det nya myntsystemet skall ega rum. Väl är det icke strängt nödvändigt, att denna tidpunkt i alla tre rikena noga sammanfaller, men det kunde dock vålla icke ringa olägenhet, om ett af rikena i detta afseende komme långt före eller långt efter de andra. En tid bör därför, efter vår mening, bestämmas, inom hvilken öfvergången till det nya myntsystemet senast skall hafva egt rum, och då vid detta bestämmande tillbörligt afseende bör fästas derpå, att i alla rikena det ifrågavarande ärendet måste föreläggas de lagstiftande församlingarne och dessas beslut inhemtas såväl om saken i allmänhet, som om många särskilda frågor, hvilka stå i förbindelse med denna, innan de egentliga förberedelserna till öfvergången kunna taga sin början, hafva vi icke trott oss kunna föreslå denna tidpunkts utsättande tidigare än till utgången af år 1873. Det är emellertid tydligt, att man härvid icke tänkt på ett genomförande af alla de med det nya systemets införande förbundna anordningar, utan endast på dem bland dessa, som äro de väsendtligaste, nämligen införandet af den nya räkneheten och tillfället till att kunna bruka guld såsom lagligt betalningsmedel. Bestämmelserna om dessa två punkter kunna nämligen träda i kraft utan att någon förut bestämbar mängd vare sig af det nya hufvudmyntet eller af det nya skiljemyntet blifvit präglad, emedan befintligheten af en större mängd utaf bägge slagen är före öfvergången nödvändig endast under den förutsättning, att man vill verkställa en plötslig öfvergång från den rena silfvermyntfoten till den rena guldmyntfoten. Oaktadt en sådan plötslig öfvergång skulle medföra åtskilliga fördelar, komme den också att medföra åtskilliga uppostringar, och Kommissionen kan icke finna någon betänklighet vid, om en mellanperiod inträder, under hvilken en dubbel myntfot finnes i ett eller flere af de skandinaviska rikena och under hvilken det kan vara öfverlätet åt hvart och ett af rikena att bestämma tidpunkten, ifrån hvilken såväl offentliga räkenskaper som de enskilda räkenskaper, hvilka

föras i lagbestämda böcker, skulle föras efter det nya myntsystemet. Frihet för hvarje gäldenär att, efter eget val, betala antingen med det hufvudmynt i guld, eller det hufvudmynt i silfver, hvaraf han är i besittning, är, såsom bekant, det rådande tillståndet i flere af de länder, hvilkas mynt- och penningeväsende är mest utveckladt, och försvaras i dessa till och med af många insigtsfulla män såsom stadigvarande anordning. Denna åsigt delar Kommissionen ingalunda; men att den dubbla myntfoten utan fara kan begagnas under ett kort öfvergångstillstånd och under ett sådant till och med göra nytta, är för oss otvifvelaktigt. I fall det alltså nu bestämes, att i alla tre rikena den nya räkneenheten skall vara införd och tillgång vara öppnad till begagnande af guldmynt såsom lagligt betalningsmedel inom utgången af år 1873, så kan det både stå hvart och ett rike för sig fritt att, om så anses ändamålsenligt, låta dessa anordningar inträda tidigare än årets slut, och att närmare bestämma om det genast vill gå öfver till den rena guldmyntfoten, eller till en början endast till en blandad guld- och silfvermyntfot. Att det tillstånd, som uppstår om det sista alternativet väljes, icke blir ett fortfarande i något af rikena, är emellertid af intresse för dem alla, och för att förebygga detta, hafva vi föreslagit att, sedan den nya räkneenheten inträdd och tillfälle öppnats att begagna guld såsom lagligt betalningsmedel, ingen utmyntning må ega rum efter de ditills i rikena bestående myntsystem, och till uppnående af samma ändamål tjenar den af oss föreslagna bestämmelsen att alla hittills i rikena begagnade silfver-, brons- och kopparmynt före utgången af år 1878 skola hafva upphört att vara lagligt betalningsmedel i vederbörande rike; allaredan en rymlig tid innan denna tidpunkt inträffat, måste naturligtvis den dubbla myntfoten hafva upphört och den rena guldmyntfoten vara införd i alla tre rikena.

Under förutsättning att de höga regeringarne afsluta en öfverenskommelse på de här utvecklade grunder, tillåta vi oss föreslå, att dennas varaktighet icke bestämes till kortare tid än tio år och att efter denna tid fastställes minst ett års uppsägning. Vi fästa derjemte uppmärksamheten på, att ett år vore alltför kort tid för infriande af den i Art. 11 af vårt förslag omförmälda ömsesidiga förpligtelse att inlösa slitet mynt och skiljemynt, och att fördens skull tidrymden för denna bestämmelse bör, i händelse af uppsägning, ytterligare förlängas med åtminstone 2 år. Likaledes skulle det icke sakna vikt, om de höga regeringarne ville förbinda sig att icke utan gemensamt samtycke med andra stater afsluta någon separatkonvention om myntförhållanden.

Kommissionen har icke funnit tillräcklig anledning att i sina förslag upptaga någon uttrycklig bestämmelse, motsvarande den i fremmande myntföreningar icke ovanliga förpligtelse, hvarigenom myntområdets regeringar förbinda sig att städse draga försorg om att det för hvarje tid nödiga förråd af de särskilda myntsorterna finnes till hands. Vi äro nämligen öfvertygade om att sådant, äfven utan något formligt aftal, alltid skall blifva iakttaget i de tre nordiska rikena, och att all den garanti, som behöfves, finnes i sjelfva den till grund för en nordisk myntförening liggande tanken om de tre rikenas ömsesidiga intresse vid gemensamhet i myntförhållanden och denna gemensamhets bibehållande genom öfverensstämmande och tidsenliga förhållningsreglor.

Icke heller hafva vi funnit det tillhöra vårt uppdrag att formulera något bestämdt förslag angående den eventuella öfverenskommelsens stadfästande utaf de representativa församlingarne i de tre rikena; men vi anse det för en själfklar förutsättning, att det nödiga förbehållet derom upptages i den öfverenskommelse, som på grund af våra här afgifna förslag kan komma att träffas mellan de höga regeringarne.

Slutligen tillåta vi oss fästa uppmärksamheten på några förhållanden, som väl icke egna sig till föremål för egentligt aftal i en myntöfverenskommelse, men som dock stå i en sådan förbindelse med hela det ämne, som är i fråga, och måste anses som så väsendtliga hjälpmedel för ett fullständigt uppnående af det syftemål, som afses genom en sådan öfverenskommelse mellan de tre rikena, att vi trott oss icke böra underlåta att onämna dem.

Vi må sålunda framställa det såsom mycket önskvärdt, om för postförsändningen af mynt och plantsar mellan rikenas hufvudstäder afgiften, der fallet icke redan är sådant, sattes så lågt, att den icke öfverstege $\frac{1}{2}$ pro mille af värdet. Det torde icke behövas någon bevisning från vår sida för den ökade betydelse, som en billig försändning af mynt och plantsar mellan rikena kommer att få, sedan öfverenskommelse i myntförhållanden uppnåtts; och visserligen lär det äfven af sig själf vara tydligt, att det behof af ömsesidig utväxling af mynt- och plantsförråd in natura, som myntöfverenskommelsen skulle lätta, bör kunna uppfyllas med så litet hinder som möjligt.

Härtill hör äfven medgifvandet för de tre hufvudbankerna att hvar för sig, under passande begränsning, få såsom grund för sedelemission inräkna hvad som i mynt och plantsar bevisligen ligger i förvar hos de två andra hufvudbankerna.

Å en annan sida äro vi äfven af den mening, att det i omsättningens intresse bör, under de vilkor, som i hvarje rike närmare bestämmas, åläggas samma banker att alltid af undersåterna i det rike, till hvilket banken hör, på begäran till deras metallvärde mottaga guldplantsar af den beskaffenhet, som fordras vid rikets myntverk, mot en godtgörelse, icke öfverstigande den bestämda myntskatten för guldmynt. En likartad bestämmelse i afseende på silfverplantsar har hittills varit gällande för den danska nationalbanken och den svenska riksbanken.

Slutligen må vi framhålla det såsom särdeles önskvärdt och såsom ett naturligt behof för de förhållanden, hvilka komma att inträda sedan ett gemensamt myntsystem med samma räkneenhet kommit till stånd i de tre rikena, att på alla börser i dessa riken en likartad notering af vaxelkurserna bestämmas, sålunda att priset på det fremmande mynt, som är föremål för vaxelns innehåll, uttryckes för samma kvantitet af den fremmande räkneenheten på alla rikenas börser i krondalern eller dess underafdelningar i följd af en, på regeringarnes föranstaltande, träffad närmare öfverenskommelse i detta afseende mellan vederbörande myndigheter.

Att detta betänkande icke undertecknats af den ene utaf de för Norge utsedde ledamöterna, nämligen Herr Bankdirektören Getz, är föranledt deraf, att han genom sjukdom varit hindrad tillstädesvara vid de sammanträden, i hvilka den slutliga redak-

tionen af betänkandet skett. Emellertid bör omförmälas, att Herr Getz deltagit i öfverläggningarne rörande sjelfva ämnet och biträdt innehållet af de fattade besluten på samma sätt, som hans två norska kolleger.

Köpenhamn den 20 September 1872.

W. C. E. SPONNECK.

J. G. Agardh.	Joh. H. Andresen.	T. H. Aschehoug.	J. J. Ekman.
Fenger.	C. Skogman.	C. F. Tietgen.	

Bilaga I.

Förslag till öfverenskommelse mellan de tre nordiska rikena om ett gemensamt, på guld grundadt myntsytstem.

Art. 1. De tre nordiska konungarikena antaga guld såsom grund för ett gemensamt myntsytstem, med begagnande af silfver och ringare metall till hufvudmyntets underafdelningar såsom skiljemynt.

Art. 2. För de tre rikena utmyntas ett gemensamt hufvudmynt, som kallas Guld-krona, och ett annat, hvars värde är dubbelt så stort, och hvilket kallas Dubbelkrona.

Af ett kilogram fint guld utmyntas 248 stycken guldkronor eller 124 stycken dubbelkronor.

Den gemensamma räkneenheten skall vara Krondalern, som är tiondedelen af en guldkrona. Krondalern delas i 100 öre.

Art. 3. Guldmynten präglas af myntguld, som är en legering af 90 viktdeklar fint guld med 10 viktdeklar koppar.

Alltså skall 1 guldkrona väga 4,1803 gram, och en dubbelkrona 8,3606 gram.

Guldkronans diameter skall vara 19 millimeter, dubbelkronans 24 millimeter.

Art. 4. Skiljemynten präglas dels af silfver, legeradt med koppar i de viktförhållanden, som följa af de här nedan (i Artikel 5) fastställda bestämmelser om de särskilda myntens vikt och finhet, dels af brons, bestående af 95 viktdeklar koppar, 4 viktdeklar tenn och 1 viktdeklar zink.

Art. 5. Af silfvermynt kunna utmyntas nedanstående myntstycken, hvilka skola hafva den storlek, vikt och finhet, som följa af här nedan intagna bestämmelser:

	Diameter.	Bruttovikt.	Innehåll af fint silfver.
	Millimeter.	Gram.	Gram.
a. Ett stycke, som representerar värdet af 4 krondaler.....	39	30	24
b. » » » 2 krondaler.....	31	15	12
c. » » » 1 krondaler.....	25	7,5	6
d. » » » 50 öre.....	22	5	3
e. » » » 40 öre.....	20	4	2,4
f. » » » 25 öre.....	18	3	1,5
g. » » » 10 öre.....	16	2	0,6

Art. 6. Af bronsmynt kunna utmyntas nedanstående myntstycken, hvilka skola hafva den storlek och vikt, som följer af här nedan intagna bestämmelser:

	Diameter.	Af ett kilogram brons präglas.
	Millimeter.	Stycken.
a. Ett stycke, som representerar värdet af 5 öre	27	125
b. » » » 2 »	21	250
c. » » » 1 »	17	500

Art. 7. För så vidt en fullkomlig noggrannhet i afseende på vikt och finhet icke kan ernås för hvarje särskildt myntstycke, skola afvikelserna öfver eller under den bestämda normen icke öfverskrida följande storlek:

	I vikt		I finhet
	vid justering styckevis.	vid justering kilogramvis.	af mynt- styckets vikt.
För guldmynten	0,0025	—	0,002
» 4-kronaler-stycket	0,003	—	} 0,005
» 2-kronaler-stycket	0,004	—	
» 1-kronaler-stycket	0,005	—	
» 50 öre-stycket	—	} 0,005	
» 40-öre-stycket	—		
» 25-öre-stycket	—	0,010	
» 10-öre-stycket	—	0,015	

Samma normalguld och normalsilfver skall läggas till grund för proberingen vid de tre rikenas myntverk.

Vid bestämmande af silfvermyntets finhet skall alltid prof på våta vägen användas.

Art. 8. Alla mynt präglas med upphöjd rand. Guldmynten och silfvermynten, med undantag af 25- och 10-örestyckena, präglas i refflad ring, 25- och 10-örestyckena samt bronsmynten i slät ring. Påskriften på guldkronan skall angifva att den är en guldkrona, på dubbelkronan att den är en dubbelkrona, samt derjemte på begge myntsorterna antalet kronaler, som i dem innehållas. Påskriften på silfver- och bronsmynten skall tydligt angifva det värde, myntet representerar. Dessutom skall hvarje mynt utvisa, i hvilket land och under hvilket år detsamma är prägladt.

I öfrigt bestämmas prägeln och påskriften af det rike, för hvars räkning mynten präglas.

Art. 9. De efter ofvanstående föreskrifter präglade mynt skola i alla tre rikena, utan afseende på myntningsort, vara lagligt betalningsmedel efter det värde, hvarå de lyda, såväl till statskassan, som, med det i Artikel 10 nämnda undantag, man och man

emellan, när de icke hafva lidit våldsam eller olaglig åverkan, och deras prägel ännu är tydlig.

Dock skall ingen vara pliktig att i en betalning mottaga högre belopp än 20 kron-daler i 1-, 2- och 4-kron-dalerstycken, 5 kron-daler i mindre silfvermynt och 1 kron-daler i bronsmynt.

Art. 10. När guldmynten genom slitning mistat mera än en half procent af den vikt, som de enligt Artikel 3 skola hålla, upphöra de att vara lagligt betalningsmedel mellan enskilda, men äro likväl giltiga vid betalningar till statskassan efter det värde, hvarå de lyda. Likaledes skola skiljemynt, hvilkas prägel genom slitning blifvit ofydlig, mottagas efter deras fulla värde i betalningar till statskassorna, allenast det kan urskiljas för hvilket rikets räkning de äro präglade.

Sådana slitna mynt må icke ånyo af statskassorna sättas i omlopp. Icke heller må skiljemynt, som håller 4 eller flere procent under dess rätta vikt, af nämnde kassor ånyo sättas i omlopp. I hvarje rike bestämmes närmare, af hvilka offentliga kassor och af hvilka andra de här omförmälda slitna mynt skola qvarhållas.

I hvarje rike skola under offentlig kontroll justeras, stämplas och till lika pris säljas vigtlödgor, som hålla normalvigten, och andra, som hålla minimivigten för guldmynten och deras multiplar.

Art. 11. Det åligger hvar och ett af rikena att nedsmälta de med dess prägel försedda mynt, som i följd af ofvanstående bestämmelse icke kunna af statskassorna utgifvas.

I hvarje rike skall öppnas tillfälle för en hvar icke allenast att få hvilket som helst belopp af mynt, som genom slitning förlorat så mycket af deras vikt eller öfriga egenskaper, att de icke längre äro lagligt betalningsmedel emellan enskilde, allenast det kan urskiljas för hvilket rikets räkning de äro präglade, utbytt mot ett motsvarande belopp i gångbart mynt af samma slag, utan äfven att få hvilket som helst med 10 kron-daler delbart belopp i skiljemynt utbytt emot hufvudmynt. Finansförvaltningen i hvar och ett af rikena skall från de andra rikenas finansförvaltningar mottaga och med gångbart mynt ersätta sådana med rikets prägel försedda, slitna mynt, som influtit i det andra rikets statskassa och i följd af Artikel 10 icke åter kunna af densamma utgifvas. Likaledes skall hvarje rikets finansförvaltning från de andras finansförvaltningar mottaga och mot hufvudmynt utbyta hvilket som helst, med 10 kron-daler delbart belopp skiljemynt, som är försedt med rikets prägel.

Art. 12. All utmyntning sker vid rikenas myntverk och kan icke verkställas af enskilda eller öfverlemnas åt sådana genom förpaktning eller på annat sätt.

I alla tre rikena skall tillfälle öppnas för en hvar att erhålla hufvudmynt utmyntade för inlemnadt guld, emot erläggande af $\frac{1}{4}$ procent af det utmyntade beloppets värde. Annan slagskatt eger ej rum. Den i följd af Artikel 7 tillätta afvikelse beträffande de särskilda guldmyntens vikt får icke tillämpas på det utmyntade partiet såsom ett helt, utan detta skall alltid innehålla lika mycket fint guld, som blifvit inlemnadt.

De närmare förbehållen i afseende på det inlemnade guldets mängd, finhet och öfriga egenskaper fastställas genom vidare öfverenskommelse mellan regeringarne.

Skiljemynt präglas i de tre rikena endast på regeringarnes omedelbara föranstaltande och för deras räkning.

Art. 13. Tid efter annan skola i hvarje rike prof af de uti de andra rikena präglade mynts öfverensstämmelse med de fastställda normerna ega rum och ömsesidigt meddelande göras angående de erinringar, hvartill sådana prof må hafva gifvit anledning.

Art. 14. Hvarje rikets finansförvaltning skall meddela finansförvaltningen i de två andra rikena alla, myntförhållandena rörande lagar, anordningar och allmänna bestämmelser, som i och för utförande af denna öfverenskommelse, eller i framtiden kunna komma att utfärdas. Likaledes skola finansförvaltningarne meddela hvarandra en årlig berättelse om under årets lopp företagna präglingar af nytt mynt samt om indragning och nedsmältning af gammalt mynt, äfvensom till hvarandra öfversända exemplar af alla mynt, som härefter präglas.

Art. 15. De i hvarje rike genom lag fastställda bestämmelser angående brott och förseelser i afseende på rikets eget mynt skola ega tillämpning på det mynt, som i de två andra rikena präglats i följd af ofvan meddelade bestämmelser.

Art. 16. I alla tre rikena skall den nya räkneenheten vara införd och tillfälle öppnadt till begagnande af guldmynt såsom lagligt betalningsmedel före utgången af år 1873. Inom denna gräns bestämmer hvart och ett af rikena tidpunkten för öfvergången.

Efter denna tidpunkt må ingen utmyntning mera ega rum enligt de för närvarande i rikena bestående myntsystem.

De hittills såsom lagligt betalningsmedel begagnade silfver-, koppar- och bronsmynt skola före utgången af år 1878 hafva upphört att vara lagligt betalningsmedel i vederbörande rike.

För öfrigt är det hvarje rikets statsmakter förbehållet att afgöra på hvad sätt öfvergången från det nu bestående myntsystemet till det nya skall verkställas och hvilka närmare bestämmelser i detta afseende skola träffas.

Art. 17. Den öfverenskommelse, som kan blifva afslutad, förblifver gällande intill utgången af år 1883. Såvida icke uppsägning deraf skett ett år före denna tid, fortfar densamma vidare att vara gällande intill dess ett år förflutit efter det uppsägning deraf från något af rikena egt rum; dock att den i Artikel 11 intagna bestämmelse förblifver i kraft under två år efter öfverenskommelsens upphörande.

Så länge öfverenskommelsen är gällande, må ingen separatkonvention angående myntförhållanden afslutas mellan ett eller två af rikena och andra stater utan alla tre rikenas samtycke.

Bilaga II.

De nu brukliga silfvermynt i Sverige, Norge och Danmark.

Declar af Specien.	Sverige.					Norge.					Danmark.				
	Normal finhet.	Normal silfver- vigt.	Normal brutto- vigt.	Funnen brutto- vigt.	Dia- meter.	Normal finhet.	Normal silfver- vigt.	Normal brutto- vigt.	Funnen brutto- vigt.	dia- meter.	Normal finhet.	Normal silfver- vigt.	Normal brutto- vigt.	Funnen brutto- vigt.	Dia- meter.
1 Specie.	0,75	25,505	34,007	34,092	40	0,875	25,297	28,910	28,889	40	0,875	25,282	28,894	28,871	38
1/2 "	0,75	12,752	17,003	17,021	32	0,875	12,648	14,456	14,486	31	0,875	12,641	14,447	14,432	31
1/4 "	0,75	6,376	8,502	8,528	25						0,875	6,320	7,223	7,236	27
1/5 "						0,875	5,059	5,782	5,745	25					
1/8 "	0,75	3,188	4,251	4,053	22										
1/10 "						0,875	2,530	2,891	2,869	21					
1/12 "											0,5	1,949	3,898	3,827	22
1/16 "	0,75	1,594	2,125	2,146	18										
1/30 "						0,25	0,750	3,000	3,031	18					
1/40 "	0,75	0,638	0,850	0,861	13	0,25	0,5625	2,250	2,175	17					
1/48 "											0,25	0,464	1,856	1,892	17
1/60 "						0,25	0,375	1,500	1,491	15					

De nu brukliga brons- och kopparmynt i Sverige, Norge och Danmark.

	Metall.	Funnen vigt.	Diameter.
5 öre	Koppar.	9,052 gr.	29 mm.
1 Skilling Norsk	Koppar.	5,748 "	21 "
1 Skilling Dansk	Brons.	3,954 "	21 "
2 öre	Koppar.	5,580 "	25 "
1/2 Skilling Norsk	Koppar.	2,912 "	19 "
1/2 Skilling Dansk	Brons.	1,919 "	16 "
1 öre	Koppar.	3,226 "	20 "
1/2 öre	Koppar.	1,463 "	16 "

BETÄNKANDE

AFGIFVET AF

DEN FÖR DE TRE NORDISKA KONUNGARIKENA

ANORDNADE

MYNTKOMMISSION.

ÖFVERSÄTTNING.

STOCKHOLM, 1873.

P. A. NORSTEDT & SÖNER
KONGL. BOKTRYCKARE.

Åt undertecknade har lemnats uppdrag att sammanträda i en Kommission, för att taga i öfvervägande på hvad sätt, med antagande af guldmyntfot, öfverensstämmelse i myntsystem mellan de tre nordiska konungarikena kan vinnas, samt att derom afgifva betänkande och förslag.

Sedan vi sammanträdt här i Köpenhamn den 19 sistlidne Augusti och valt under-tecknad, Grefve Sponneck, till Ordförande, hafva vi, för fullgörande af ofvan nämnda uppdrag, hållit en följd af sammanträden, vid hvilka vi blifvit ense om det förslag till öfverenskommelse, hvilket vi framlägga uti Bilagan I, i det vi dervid anföra följande:

Af innehållet i den oss förelagda uppgift följer, att vi måst antaga såsom afgjort, att frågan om nödvändigheten af en öfvergång till guldmyntfot icke kräfver någon undersökning; och vi anmärka derföre endast, att vi sluta oss till den förutsatta me-ningen om nödvändigheten af denna öfvergång.

Vid noggrannt öfvervägande af hithörande förhållanden hafva vi derjemte kommit till det resultat, att genom införandet af ett för de tre rikena gemensamt, på guld grundadt myntsystem skulle vinnas sådana fördelar i beröringen emellan rikena in-bördes, att man med hänsyn härtill bör kunna bortse från smärre olägenheter, som i de särskilda länderna måhända skulle kunna undvikas, om man toge i betraktande endast förhållandena inom hvarje lands egna gränser. Vi hafva derföre trott oss böra för-orda ett system, som, med de minsta och någorlunda lika fördelade svårigheter för de tre rikena, kunde anses uppfylla ofvan nämnda syftemål, och, jemte det detsamma stode i passande förhållande till de på världsmarknaden nu gällande myntsystem, som äro grundade på guld, tillika så noga som möjligt slöte sig till de nu i de tre rikena bestående myntsystemen och utjemnade skiljaktigheterna emellan dem.

Det är tydligt, att innan Kommissionen kunnat besluta att föreslå ett eget, för de tre nordiska konungarikena gemensamt myntsystem, vi måst finna oss skyldiga att taga under noggrannaste öfvervägande, om det icke vore möjligt att vinna öfverens-stämmelse mellan de tre rikena i ett framtida myntsystem, genom en tillslutning till något af de uti de större staterna allaredan bestående, på guld grundade myntsystemen.

I detta afseende har vår uppmärksamhet först måst fästa sig på det franska sy-stemet, ehuru detta icke uteslutande är baserad på guldfoten, både emedan tanken för få år sedan var rigtad på att se detta system antaget såsom universelt, åtminstone för större delen af de europeiska staterna, och särskildt emedan den i Sverige år 1869 nedsatta myntkomité förordat detsamma. Men sedan tanken på antagande af det franska myntsystemet såsom universalsystem nu, i följd af Englands och Nordamerikas

kända stämning i detta afseende samt det i Tyskland nyligen inträffade antagandet af ett särskildt system, kan betraktas såsom öfvergifven, åtminstone för den framtid, man kan tilltro sig att öfverskåda, har Kommissionen måst lemna åsido all fråga om tillslutning till detta system.

Hvad dernäst angår det engelska, uteslutande på guld grundade myntsystemet, så skulle visserligen stora fördelar för de tre rikena kunna uppnås genom gemensamhet i mynt med England, icke allenast i följd af de tre rikenas vidsträckta handelsförbindelser med Storbritanien, utan äfven derföre, att den engelska sterlingsräkningen har en utbredning öfver hela världen, som vida öfvergår den franska francesräkningen. Vid det engelska myntsystemet låda emellertid sådana egenheter, såsom t. ex. hufvudmyntets obehöfvade indelning och regeringens vägran att mottaga de af henne sjelf utgifna mynt, som genom slitning blifvit undervigtiga, att man redan af dessa anledningar funnit tillslutning till det engelska myntsystemet icke vara rådlig.

Af de stora myntsystem, till hvilka anslutning kunde komma i fråga, återstår således endast det enligt lagen den 4 December 1871 af Tyskland antagna.

Detta system, som är bestämdt att grundas uteslutande på guldfot, med bibehållande af hittillsvarande grofva silfverkurant-mynt under öfvergångstiden, har inom Kommissionen varit till antagande förordadt. Men vid noga öfvervägande af de fördelar på ena sidan och de olägenheter på den andra, hvilka deraf för de tre nordiska rikena skulle följa, har man likväl slutligen med 8 röster mot en kommit till det resultat, att de sistnämnda måste anses såsom vida öfvervägande.

De betraktelser, som härvid varit för Kommissionen bestämmande, äro hufvudsakligen följande.

Först är att märka, att skillnaden emellan den nya tyska räkneenheten, marken, och de hittills i de tre nordiska rikena gällande är af en sådan beskaffenhet, att hvarje värdebestämning af denna räkneenhet för den nordbo, som ville förstå densammas förhållande till hans vanliga värdemätare, skulle medföra nödvändigheten af en beräkning, som för alla blefve besvärlig, för många osäker och för åtskilliga utförbar. Det bör icke förbises, att man, genom att antaga en ny räkneenhet, som står i ett mycket ojemnt förhållande till den dittills brukliga, pålägger hela befolkningen ett betydligt arbete och utsätter henne för förluster; och man bör derföre, när öfvervägande skäl för antagande af ett nytt myntsystem äro för handen, ställa så till, att den nya räkneenheten kommer att stå i ett så enkelt förhållande till den gamla, som möjligt, helst på det sätt, att den nya räkneenheten med en för alla praktiska ändamål tillräcklig noggrannhet blifver uttryckt genom ett redan känt och tillvandt mynt, och att, om möjligt, flere af de dittills begagnade mynten finna en passande plats i det nya systemet; ty endast på detta sätt iakttages hvad man otvifvelaktigt är skyldig den stora massan af befolkningen. Om man antog den tyska marken såsom räkneenhet för de skandinaviska konungarikena, skulle man emellertid icke kunna åstadkomma ett enklare förhållande än det, att 9 mark blefve lika med 2 norska specier eller 4 riksdaler danskt riksmünt eller 8 riksdaler svenskt riksmünt; enhvar i de tre rikena, som hade att ingå en förbindelse

eller företaga en omsättning i mark, måste då multiplicera det uppgifna talet med 2, 4 eller 8 och derefter dividera produkten med 9 för att finna det belopp i hans vanliga mynt, hvartill den uppgifna summan svarade, och han skulle i hela den rad af mynt, som han var van att bruka, icke finna något hjälpmedel till att öfvervinna de med en sådan räkning förenade svårigheter eller förebygga deraf härflytande misstag.

Härtill kommer dessutom den allmänna omskrifning af alla penningeförbindelser, som en så betydlig förändring nödvändigtvis måste medföra, med alla deraf följande olägenheter, hvilka skulle mottagas med desto större missnöje, som de icke en gång kunde sägas medföra fördelarne af ett internationelt myntsysteem med säkerhet mot framtida förändringar. Visserligen är det icke afgjort, att en sådan omskrifning skall vid någon som helst förändring af myntfoten alldeles kunna undgås, då man ej kan förneka möjligheten af att silfrets prisförhållande till guldet vid den tid, då beslut om förändringen skall fattas, kan vara sådant, att åtminstone ett eller två af rikena ej kan undvika omskrifningen; men det finnes å andra sidan så mycken sannolikhet för att åtminstone ett eller två af rikena skall kunna förskonas för de med en sådan förbundna olägenheter, att man bör tillerkänna denna omständighet en särdeles stor betydelse.

Ett tredje slag af hufvudbetraktelser har afseende på den osäkerhet, som skulle vara förbunden med antagande af det tyska systemet, såsom ett ännu icke färdigt eller ens fullt utarbetadt myntsysteem. Detta får isynnerhet betydelse för den mindre handeln och den öfriga samfärdseln i gränsorterna, för hvilka det är af stor betydelse huru hufvudmyntens underafdelningar äro utmyntade. Emellertid kan redan nu förutses, att det knappast genom någon anordning af delningsmynten kan lyckas att i den närmaste framtiden undantränga den tyska thalern eller den tyska gulden från att vara den räkneenhet, hvilken företrädesvis begagnas i daglig handel och vandel, och det torde fördenskull i de tyska landsdelar, som ligga närmast till de nordiska rikena, i lång tid komma att finnas två räkneenheter, en officiel, nämligen marken, och en bland allmänheten gängse, nämligen thalern. Detta skulle blifva högst obehäframt för de angränsande länder, hvilka möjligen ville antaga den tyska myntfoten, då dessa icke kunde tillägna sig den alldagliga räkneenheten.

De silfver- och bronsmynt, som Tyskland kunde utmynta med marken såsom grund, behöfde man väl icke gifva laglig kurs i de nordiska rikena, med mindre än att en formlig myntkonvention inginges med Tyskland, och på möjligheten af en sådan torde man icke böra bygga, då åtskilliga till och med officiela yttranden öppet antyda detta rikets obenägenhet härtill. Men till och med utan att hafva erhållit laglig kurs, kan det större myntområdets emot det mindre områdets svarande skiljemynt med säkerhet antagas komma att finna vägen till det sistnämnda i vida större omfång än omvänt; och följden af det tyska systemets antagande skulle derföre kunna förutses blifva en öfversvämning af tyskt skiljemynt, med all deraf följande olägenhet och förlust. För så vidt man slutligen vill taga i betraktande den möjligheten, att det tyska systemet kunde blifva ett allmänt internationelt, så har det icke förekommit oss sannolikt, att sådant snarare skulle blifva förhållandet med detta system, än med hvilket som helst

af de andra, mera utbredda systemen. Det är mera sannolikt, att nationerna, när de en gång besluta sig för att aflägsna de olägenheter, som äro förbundna med att hafva olika myntsystem, skola antaga ett från alla de nu gällande skiljaktigt system, som kunde tillfredsställa åtskilliga fordringar på ett rationellt myntsystem, hvilka måst lemnas ouppfyllda i alla de nu bestående, och i sådant fall finge man vid antagandet af det nya systemet åter vidkännas all den osäkerhet och alla de besvärligheter, som äro förbundna med öfvergång till ett nytt myntsystem.

Under det Kommissionen alltså trott sig böra lemna åsido all fråga om anslutning nu till det tyska myntsystemet, har den undersökt, om icke, för att undvika de med en plötslig öfvergång till ett nytt system förenade olägenheter och för att på ett lämpligt sätt småningom komma öfver till guldmyntfot, det vore riktigt att inskränka sig till att utpräglä inhemska guldmynt, som i vikt och finhet motsvarade de för det tyska riket bestämda, utan att för närvarande gjordes annan förändring i räkneenheten, än att denna i hvar och ett af de tre nordiska rikena, i stället för att, såsom nu, vara bestämd uti en viss mängd fint silfver, framdeles komme att vara bestämd uti en viss mängd fint guld. Ett sådant tillvägagående har särskildt hvad Norge beträffar blifvit föreslaget, enär uti detta rike mindre vikt behöfde läggas på att genast få guld i cirkulation, och det kunde antagas, att det ändamål med införande af guldmynt, som består uti lättande af liqviderna med utlandet, i det väsentliga kunde uppnås genom nämnda förfaringssätt, hvarförutan detsamma skulle öppna tillfälle att med lätthet sluta sig till ett allmänt internationellt myntsystem, om det tyska systemet blefve antaget såsom sådant. Följden af detta förslags antagande skulle emellertid blifva, att vi fortfarande finge behålla, möjligen till och med förstora den skiljaktighet i myntsystem, som i stigande grad vållar de nordiska rikenas invånare besvär och förluster. Hufvudmyntet skulle i alla tre rikena komma att stå i ett mycket ojemnt förhållande till räkneenheten, och denna olägenhet skulle snart visa sig vara af sådan betydighet, att man blefve tvungen till att äfven antaga den till hufvudmyntet svarande räkneenheten och således underkasta sig alla de härmed förbundna besvärligheter, hvilka man just ville undvika. Under den tidrymd, som komme att förflyta mellan tiden för antagande af det nya hufvudmyntet och den, vid hvilken man öfvergick till den nya räkneenheten, komme äfven svårigheter af annat slag att uppstå. För att nämligen trygga sig emot att, under en framtida stigning af silfverpriset, plötsligt blifva beröfvade oundgängliga cirkulationsmedel, måste alla tre rikena företaga en ommyntning af alla de hufvud- och delningsmynt, som innehålla fint silfver motsvarande deras prägelvärde. De nya mynten måste då utmyntas efter de nu bestående systemen, allenast med den förändring, att deras innehåll af fint silfver blefve minskadt. Men när man då skulle öfvergå till den nya räkneenheten, hade man åter att företaga en fullständig ommyntning af rikenas silfvermynt.

Införandet af ett emot det tyska hufvudmyntet svarande nordiskt hufvudmynt komme för öfrigt endast då att blifva en verklig lättnad vid liqvidationer med Tyskland, om man kunde vänta, att detta hufvudmynt mottoges såsom kurant betalnings-

medel i Tyskland, hvilket knappast kan antagas sannolikt; och ehuru handelsberöringarna emellan de nordiska rikena och det tyska ingalunda äro obetydliga, stå desamma dock för alla tre rikena vida efter handelsförbindelsen med England, dit försändningar af ett med tyskt system öfverensstämmande guldmynt icke skulle erbjuda något som helst företräde. Öfverhuvud har man i förevarande fråga icke trott någon afgörande vikt kunna tilläggas afseendet på liqidationer med utlandet. Den öfvervägande delen af dessa sker genom vaxlar, och, när sådana icke räcka till, använder man i allmänhet med största fördel plantsar. I ett och annat fall kunde väl en obetydlig vinst erhållas genom att sända guldmynt i stället för plantsar; men för denna ringa fördels skuld kunde det knappast anses riktigt att underkasta sig alla de öfriga, med en sådan plan förbunda olägenheter.

Det nu anförda torde antagligen innehålla en tillräcklig utveckling af de grunder, som hafva föranlett Kommissionen att icke föreslå något af de större fremmande systemen. Den ledamot af Kommissionen, som väckt förslaget, och de två andra, som understödt detsamma, kunna väl icke i alla delar tillägga dessa grunder samma vikt, som Kommissionens flertal gjort, men vilja dock icke vidhålla förslaget. De hysa nämligen den bestämda öfvertygelsen, att de tre rikena, då de skola företaga en förändring i sina myntsystem, böra söka uppnå så fullständig enhet som möjligt i denna angelägenhet, och särskildt att det skulle blifva till obotlig skada för hvart och ett af dem, om skillnaden i myntfot, räkneenheter och indelningar blefve större, än den hittills varit.

I följd häraf har Kommissionen i stället sökt att utfinna ett eget, på guld fotadt myntsystem för de tre nordiska konungarikena, så beskaffadt, att värdebegreppen icke förryckas och att öfvergången till det nya systemet blifver så lätt som möjligt; hvarjemte man sträfvat att få de föreslagna nya nordiska guldmynten stående i ett passande förhållande till hufvudmynten i andra länder. Svårigheten vid att finna ett sådant system, som passar för alla tre rikena, ligger isynnerhet deruti, att emellan de tre rikenas silfvermyntfot finnes en olikhet; att, oafsedt denna olikhet, en skillnad finnes mellan de gällande räkneenheter, och att dessa räkneenheter i de tre rikena hafva en skiljaktig indelning.

Utjemmandet af den förstnämnda olikheten blifver emellertid icke förbunden med särskilda svårigheter annat än mellan Sverige å ena sidan och de två öfriga rikena å den andra, då man, i anseende till obetydligheten af berörda skillnad hvad beträffar de två sistnämnda rikena, och omöjligheten att vid öfvergången till guldfoten iakttaga en fullkomlig noggrannhet, kan helt och hållet bortse från denna skillnad. Antagandet af en gemensam räkneenhet med underafdelningar, som stå i ett decimalt förhållande till denna, kommer, om man beslutar sig för att införa det i Sverige härutinnan gällande system i de två andra länderna, väl att uti dessa vålla olägenheter under öfvergångstiden, dock icke större, än att de, såsom erfarenheten visat, kunna uthärdas, och dessa länder komme att vinna ett myntsystem, som, både på grund af räkneenhetens mindre storlek och bättre indelning, afgjort är att föredraga framför de nu gällande. Å andra sidan finnes för ögonblicket mera sannolikheter för, att öfvergången från silfver till guld

skall nödvändiggöra en omskrifning af förbindelser i Sverige än i de två andra rikena, i det ovisst är, om den sjunkande rörelse i silfrets värde, som har visat sig sedan årets förra del, kommer att gå så långt, att Sverige kan undgå omskrifningen.

När man skall välja ett guldmynt, som egnar sig till att komma i cirkulation i de tre rikena och emellan dem inbördes, och som därför bör stå i ett beqvämt och med decimalsystemet öfverensstämmande förhållande till räkneenheten, måste man, då den sistnämnda nu är bestämd efter silfverfoten, nödvändigt söka göra sig en föreställning om, huru nämnda värdeförhållande mellan guld och silfver kan väntas skola ställa sig vid öfvergångstiden, enär detta förhållande betingar antalet af de guldmynt, af ett, i visst förhållande till räkneenheten stående, värde, hvilka af en viss vigt metall af en viss finhet, skola utmyntas. Härvid måste dock den svårigheten göra sig i hög grad gällande, att värdeförhållandet mellan guld och silfver aldrig kan beräknas med matematisk noggrannhet, och att, utom det att detta förhållande till och med på samma dag kan vara olika på skiljda ställen, det för oss är fråga om att bilda oss en föreställning om, huru detta förhållande kommer att ställa sig vid en kommande och icke ens noggrannt bestämd tidpunkt.

Hos Kommissionen hafva derföre också förevarit två olika förslag angående hufvudguldmyntens storlek. Det af dessa, som först må omnämnas, gick ut på att respektive 123 och 246 stycken skulle utmyntas af ett kilogram fint guld. Det sistnämnda myntet komme således att innehålla 4,06504 gram fint guld, hvilken vigt utan märkbart fel torde kunna sättas till 4,065 gram.

Då 10 svenska riksdaler innehålla	63,7614	gram	fint	silfver,
2½ norska specier	63,2425	»	»	»
5 danska riksdaler.....	63,2050	»	»	»

så skulle, om det föreslagna myntet utan någon godtgörelse sattes i stället för det nu gällande silfvermyntet, konverteringen blifva verkställd:

i Sverige efter ett värdeförhållande af	1 : 15,69,
i Norge » » » »	1 : 15,56,
i Danmark » » » »	1 : 15,55.

Om man kunde antaga att, enligt silfverprisen i London, värdeförhållandet verkligen vore i det närmaste 1 : 15,60, så skulle en sålunda gjord bestämmelse medföra: för Sverige en nedsättning af myntet, alltså en fördel för gäldenärerna af $\frac{0,09}{15,69}$ eller omkring 6 pro mille, för Norge och Danmark deremot en förhöjning af något öfver 3 pro mille.

I förhållande till andra länders mynt komme det föreslagna myntet att ställa sig sålunda:

Jemfördt med Tysklands, skulle, då 10 mark innehålla	3,5842	gram	fint	guld,
det föreslagna mindre myntet blifva	= 11,341(5)	mark,		
det större	= 22,683	»		

och omväändt

10 mark = 8,817 nya svenska riksdaler,

20 » = 17,634 » » »

10 mark = 4,408(5) nya danska riksdaler,

20 » = 8,817 » » »

10 mark = 2,204 nya norska specier,

20 » = 4,408 » » »

Jemfördt med Frankrikes, skulle, då 10 francs innehålla 2,9032 gram fint guld,

det föreslagna mindre myntet blifva..... = 14,00 francs,

det större ..... = 28,00 »

och omväändt

10 francs = 7,14 nya svenska riksdaler,

20 » = 14,28 » » »

10 francs = 3,57 nya danska riksdaler,

20 » = 7,14 » » »

10 francs = 1,78(5) nya norska species,

20 » = 3,57 » » »

Jemfördt med Englands, skulle, då en sovereign innehåller 7,3224 gram fint guld,

det föreslagna mindre myntet blifva ..... = 11 sh. $\frac{1}{2}$ d.

det större ..... = 1 £ 2 sh. $\frac{1}{2}$ d.

och omväändt

1 £ = 18,01 nya svenska riksdaler,

= 9,00(5) » danska riksdaler,

= 4,50(2) » norska specier.

Det torde inses, att för så vidt vigt lägges på, att det föreslagna hufvudmyntet blefve så beskaffadt, att man kunde undgå att bestämma mellangifter vid myntets införande, sådant efter detta förslag möjligtvis kunde i alla tre rikena vinnas, nämligen i den händelse att det ofvan nämnda värdeförhållandet mellan guld och silver af 1:15,60 komme att ungefärligen sammanfalla med det, som i öfvergångsögonblicket faktiskt egde rum. Denna förutsättning är grundad på en medelberäkning af silfrets och guldets pris under åren 1867 till 1871, hvilken gifver ett värdeförhållande af 1:15,59, hvarföre ock vid förslagens framställande antogs, att man af åtskilliga skäl kunde, såsom nämndt, välja 1:15,60 såsom det sannolikaste vid den tid, då den nya ordningen komme att träda i verkställighet. Men ifall denna förutsättning icke skulle inträffa, en åsigt som varit den öfvervägande, komme den nämnda fördelen vid förslaget icke att vinnas. Det torde derjemte af ofvan anförda värdeförhållande framgå, att de efter detta förslag uppkommande nordiska räkneenheter icke skulle komma att till de viktigaste fremmande räkneenheter stå i ett förhållande, som beqvämt låte sig med fullkomlig noggrannhet uttryckas. Bäst blefve väl i detta afseende förhållandet till den engelska räkneheten, i det 1 £ blefve = 18 riksdaler 1 öre svenskt; till och med detta visar alltså en liten afvikelse; deremot blefve förhållandet till den franska

räkneenheten såsom 1:0,714 och till den tyska såsom 1:0,8817; en mark hamburger banko blefve 1,3225 svenska riksdaler, och likartade förhållanden skulle uppkomma för de nya norska och de nya danska dalerna. Följden häraf skulle bland annat äfven blifva den, att emellan de nordiska guldmynten och dem, som brukas i de angränsande länderna, särskildt i Tyskland, en afvikelse från det enkla matematiska förhållandet komme att ega rum, hvilken blefve till skada för norden, hvars mynt komme att innehålla litet mera guld, än detta förhållande angifver; och fara skulle således blifva, att det tyska myntet af något ringare värde kunde i daglig handel ochandel blifva räknadt för högt i förhållande till det värdefullare nordiska myntet, hvaraf för de tre nordiska rikena uppkomme en skada, som väl särskildt blefve kännbar för Danmark, men äfven skulle märkas i de två andra rikena; och något medel, hvarigenom denna fara skulle kunna undvikas, se vi oss icke i stånd att uppgifva.

Detta förslag har derföre icke förmått samla rösterna i Kommissionen för sig, utan har tagits tillbaka för det af Kommissionen nu förordade förslaget, dervid likväl från svensk sida framhållits, att Sverige sannolikt kommer att få de största olägenheterna vid sistnämnda förslag, men att, då de två andra länderna genom detta skulle få den fördel af förhållandet till den tyska marken, som här nedan närmare skall omförmälas, kunde dessa två länder icke antaga något annat än detta. Ehuru denna fördel har mindre betydelse för Sverige, är det dock icke utan vikt för detta rike, som dessutom har största intresset af att den nuvarande skiljaktigheten mellan rikenas hufvudmynt blifver undanröjd, och det är af denna orsak, som enighet mellan Sveriges delegerade och de två andra ländernas kunnat vinnas om ett i Kommissionen framställt förslag, hvilket på ett jemnare sätt delar emellan de olika intressen, hvart och ett af de tre rikena har med hänsyn till den förevarande frågan, och hvars väsentligaste punkter äro gemensamt hufvudmynt af guld, gemensam räkneenhet och gemensam, på decimal-systemet grundad myntindelning.

I afseende på hufvudmyntets storlek går vårt förslag ut på, att af hufvudmyntet 248 stycken, eller af ett annat, dubbelt så stort mynt 124 stycken skola utpräglas af ett kilogram fint guld. Hvarje stycke af det förstnämnda myntet kommer således att innehålla 4,032258 gram fint guld; och således skulle, i följd af de nu gällande myntens ofvan nämnda silfverinnehåll, konverteringen grunda sig på ett värdeförhållande mellan silfver och guld af

i Sverige	1:15,81,
i Norge	1:15,68,
i Danmark	1:15,67,

om det nya guldmyntet omedelbart sattes i stället för silfvermyntet. Under det att detta, hvad Sverige beträffar, möjligen skulle stöta på svårigheter, kunde det deremot, hvad angår de två andra rikena, tänkas såsom verkställbart, om det verkliga värdeförhållandet mellan guld och silfver vid öfvergångstiden blefve det, för hvilket meningens inom Kommissionen varit öfvervägande, och hvilket blifver resultatet af en medeltalsberäkning af silfverprisen i London under den sista tiden, nämligen i det närmaste

1:15,70. Detta värdeförhållande skulle nämligen för Sverige medföra en nedsättning af myntet af $\frac{0,11}{15,70}$ eller något mera än 7 pro mille, och för de två andra rikena en förhöjning, för Norge af $\frac{0,02}{15,70}$ eller något öfver 1 pro mille, och för Danmark $\frac{0,03}{15,70}$ eller i det närmaste 2 pro mille.

Skulle, såsom flere af Kommissionens medlemmar finna sannolikt, silfrets pris sjunka ännu djupare, kunde man möjligtvis i Sverige omedelbart gå öfver till det nya myntet.

Vi tillåta oss således att förorda här bilagda förslag såsom grund för en öfverenskommelse mellan de höga Regeringarne, dervid vi, utom de af det ofvan anförda framgående fördelar, som vi tro kunna tilläggas detta förslag, särskildt framhålla, att om vårt förslag blifver genomfördt, de uti de tre nordiska rikena införda mynt komme att stå i fördelaktigt förhållande till utlandets större myntsystem, i det nämligen detta förhållande skulle blifva följande:

4 guldkronor = 45 tyska mark,

9 » = 125 franes,

2 » = 15 mark banko (i fall det af Hamburgs lagstiftande församling

beslutade lagförslag om bankomarkens beräkning efter guld stadfästas.)

Härigenom kommer äfven för den större handeln med Tyskland att i det väsendtliga ernås den fördel, som afsågs med det ofvan nämnda förslaget om att införa det tyska guldhufvudmyntet.

Öfvergången till den rena guldmyntfoten medför nödvändigheten af en nedsättning i de mindre myntens innehåll af ädel metall. Guld kan nämligen icke användas till mynt under en viss storlek, emedan sådana skulle blifva af så ringa dimensioner, att de i det praktiska lifvet blefve obrukbara. Man kan således icke undvara silfvermynt; men då guldet ensamt skall vara värdemätare, och silfrets prisförhållande till guldet är föränderligt, kan man icke utmynta silfvermynten till fulla värdet af det, som de skola representera, utan måste göra ett litet afdrag deri, för att undvika att de under vissa prisförhållanden nedsmältas. Med afseende härpå har Kommissionen föreslagit ett system af silfvermynt, hvilkas inre värde är något lägre, än det nuvarande prisförhållandet mellan guld och silfver borde angifva, och som alltså skulle blifva att betrakta såsom skiljemynt.

Derjemte har Kommissionen föreslagit, att vissa gemensamma regler bestämmas för de nya myntens form, finhet och prägel, hvarigenom möjlighet beredes till öfverenskommelse om en anordning, som bör blifva af den största betydelse för beröringen mellan de tre rikena, nämligen den, att de ifrågavarande mynten i alla tre rikena skulle vara lagligt betalningsmedel såväl till statskassorna som emellan man och man. Vi kunna icke finna annat, än att detta vid det nya systemets införande med lätthet låter sig göra, och de förbindelser, som de tre rikena för detta ändamål måste åtaga sig, äro i och för sig så litet besvärliga och dessutom så väl öfverensstämmande med de grundsatser, hvilka allaredan under en lång följd af år ständigt följts i rikenas

myntpolitik, att vi finna all anledning att på det varmaste förorda en anordning, som skall bereda en stor del af befolkningen i alla rikena betydliga fördelar.

Efter att sålunda hafva lemnat en utveckling af grunderna för de hufvudförslag, som blifvit frukten af Kommissionens arbete, få vi ytterligare bifoga några erinringar, till motiverande af enskiltheterna i det af oss afgifna förslag.

Till Artiklarna 1—3.

Af hvad ofvan utvecklats följer, att det blifvande gemensamma guldhufvudmyntets värde bestämmes genom dess viktinnehåll af fint guld, nämligen $\frac{1}{248}$ af ett kilogram eller $\frac{1}{124}$ af ett metriskt skålpund. Detta hufvudmynt, för hvilket vi föreslå benämningen Guldkrona, kommer således, såvida icke alldeles osannolika variationer i prisförhållandet mellan guld och silfver under den närmaste framtiden inträda, att mycket nära i värde motsvara

2½ norska specier,
5 riksdaler danskt riksmünt,
10 riksdaler svenskt riksmünt,

och således på det nogaste sluta sig till de i rikena nu brukade räkneenheter. Vid sidan af detta föreslå vi, att ett annat hufvudmynt af det förras dubbla värde skall utmyntas, hvilket vi föreslå att kallas en Dubbelkrona.

Guldkronan kommer, i följd af dess innehåll i ädel metall, att stå i följande värdeförhållande till mynten i de viktigaste bland de länder, med hvilka de nordiska rikena stå i handelsförbindelse.

Den blifver lika med 11 sh. ($\frac{1}{4}$ d.) engelskt mynt,
13,89 francs,
11,25 tyska mark,
7,5 mark banko,
2,68 amerikanska dollars.

Dessa förhållanden äro alltså bekväma endast i afseende på det engelska och det tyska myntet. Mindre bekväma blifva de förhållanden, i hvilka de viktigaste främmande guldmynten, med undantag af det franska, komma till det nordiska myntet.

Efter dess innehåll i ädel metall blifver:

en engelsk sovereign lika med ...	1,816	guldkrona,
ett franskt tjugufrancs-stycke	1,440	»
ett tyskt tjugumarks-stycke	1,778	»
ett amerikanskt femdollars-stycke	1,866	»
en rysk half-imperial	1,488	»
en spansk dublon	1,872	»

Det torde emellertid knappast vara möjligt att finna ett förhållande, som på en gång vore bekvämt på båda sidor. Af ofvan nämnda myntstycken lärer troligtvis endast det tyska tjugumarkstycket understundom blifva begagnadt såsom betalningsmedel i de nordiska rikena, och kommer då att tagas antingen för 1,775 eller för 1,780 guld-krona; i begge fallen blifver fördelen eller förlusten omärklig.

Såsom erfarenheten både hos oss och i andra länder lärt, är en stor räkneenhet obeqväm för befolkningen. Vi hafva derföre icke föreslagit guldkronan till räkneenhet, utan tiondedelen af guldkronan, som ungefär kommer att öfverensstämma med den lägsta af de uti de skandinaviska länderna nu brukliga räkneenheter, nämligen den svenska.

Då emellertid den svenska benämningen för räkneenheten, Riksdaler Riksmynt, äfven begagnas för den danska räkneenheten, hvilken är ungefär dubbelt så stor, och då det dessutom är möjligt, att det blifver en helt obetydlig skillnad på riksdaler svenskt riksmynt och den nya räkneenheten, tör det vara nödvändigt att gifva denna ett nytt namn, och vi hafva icke kunnat finna något bättre förslag, än att kalla densamma: Krondaler. En af Kommissionens medlemmar har antagit, att räkneenheten helst borde kallas en krona, och att guldmyntet icke behöfde något särskildt namn, dock utan att härpå lägga någon afgörande vikt. Efter vårt förslag skulle således krondalern blifva den nya, för de tre rikena gemensamma räkneenheten, och den komme att med en för alla praktiska förhållanden i det dagliga lifvet tillräcklig noggrannhet svara emot 1 riksdaler svenskt riksmynt, $\frac{1}{2}$ riksdaler danskt riksmynt och $\frac{1}{2}$ norsk speciedaler. De fördelar, som myntets decimalindelning erbjuda i handeln, vid bok-föring och vid alla beräkningar, äro nu så allmänt erkända och hafva så bestått erfarenhetens prof, att vi icke behöfva angifva skälen för vårt förslag om att indela krondalern i 100 delar. Af de skandinaviska rikena har Sverige allaredan för 17 år sedan genomfört denna indelning, och efter de fördelar, reformen beredt Sverige, och den erfarenhet, man der gjort af huru litet besvär öfvergången vållat befolkningen, hafva vi ingen betänklighet vid att förorda densamma äfven för de andra rikena. Sverige har kallat hundradedelen af sin räkneenhet 1 öre och vi inse icke någon grund till att ändra denna benämning.

Den föreslagna räkneenheten kommer att stå i följande förhållande till de vigtigaste fremmande räkneenheterna: 1 krondaler blifver noggrannt lika med $1\frac{1}{2}$ tysk mark, eller 12 skilling banko, eller i det närmaste 0,955 £. En franc blifver noggrannt lika med 72 öre, 1 amerikansk dollar i det närmaste 3 krondaler 73 öre.

Till utmyntning af guldmynt begagnas nu i de flesta länder en legering af nio vikt-delar guld med en del koppar. Då både teori och erfarenhet betecknat denna legering såsom ändamålsnlig, kunna vi endast tillråda att begagna densamma. Guldmyntens diameter är af oss föreslagen att fastställas i öfverensstämmelse med de i andra länder följda grundsatser.

Till Artiklarne 4--8.

Af de uti de inledande anmärkningarne utvecklade synpunkter torde det framgå, af hvilka skäl det är nödvändigt att prägla de mindre mynten af annan metall än guld och att gifva dem ett något mindre metallvärde än det, de såsom fullvigtiga efter guldets nuvarande prisförhållande skulle innehålla. Kommissionen har tagit under öfvervägande huru mycket det må anses riktigt att nedsätta silfvermyntets innehåll af fint silfver, för att förebygga dess nedsmältning under ett möjligt stigande af silfrets värde, och har särskildt pröfvat två förslag, af hvilka det ena gick ut på att nedsätta värdet så mycket, att 1 vigtdel guldets värde i silfvermynten blefve representerad genom 14,88 vigtdelar silfver, det andra att densamma blefve representerad genom 13,95 vigtdelar silfver. Det sista är tydligen det säkraste och för statskassorna fördelaktigaste; men då en hufvudfordran beträffande silfvermynten, särskildt de större af dem, bör vara, att de så mycket som praktiskt är möjligt närma sig till det sanna värdet, och då silfrets värde emot guldets under loppet af detta århundrade icke någonsin varit så högt som 1:14,88, och det icke heller nu är minsta sannolikhet för att det någonsin skall blifva högre, hafva vi föredragit det första förslaget, som också har den fördelen, att det förminskar faran för att man någonsin skulle söka en inkomstkälla genom en för stark utmyntning af skiljemynt. Mot följderna af ett framtida fallande i silfrets värde behöfves i detta afseende icke att träffa någon förhållningsregel.

Då fint silfver icke egnar sig så väl till myntmetall, som legeradt silfver, och en starkare legering inom vissa gränser är att föredraga framför en svagare, hafva vi för de största silfvermynten föreslagit en legering af 4 delar silfver mot en del koppar, och för de mindre en gradvis förstärkt legering. Härigenom vinnes, att dessa mynt i afseende på storlek och form komma i ett passande förhållande till hvarandra, utau att likväl det för silfvermynts storlek tillåtliga maximum eller minimum öfverskridits. Tillika har vunnits en noggrann anslutning af myntstyckenas vikt till gramvigten, hvilket i det praktiska lifvet kan få en icke alldeles ringa betydelse.

I afseende på justeringen hafva vi, hvad angår guldmynten, trott oss böra hålla oss till de för det nya tyska guldmyntet träffade bestämmelser. För justeringen af silfvermynt hafva hittills i de tre nordiska rikena gällt vissa, från hvarandra afvikande bestämmelser; dock hafva afvikelserna icke varit så stora, att vi behöft aflägsna oss långt från någon af dem. De af oss föreslagna bestämmelser hafva delgifvits embetsmännen vid det danska myntverket, hvilka funnit dem ändamålsenliga. De äro derjemte mycket nära svarande mot de bestämmelser, som upptagits i den så kallade latinska myntkonventionen af 23 December 1865.

Till bronsmynt brukas i Danmark en legering af 90 delar koppar, 5 delar tenn och 5 delar zink. Denna legering läser icke vara beqväm för den tekniska behandlingen och har dessutom den egenskapen, hvilken under ett guldmynts system är olämplig, att de nypräglade mynten hafva en färg, som alltför mycket närmar sig till guldets. Vi hafva derföre föredragit en legering af 95 delar koppar med 4 delar tenn och en

del zink, eller den, som användes vid den franska bronsmyntningen och sedan år 1855 är genom lag införd i Sverige.

Den rad af skiljemynt, vi uppställt, är något längre, än vi under vanliga förhållanden skulle hafva ansett riktigt, och flere af mynten öfverensstämma icke med hvad som i allmänhet erkännes för det lyckligaste i ett decimalsystem. Det är hänsyn till de nu bestående förhållandena och till hvad som må kunna lätta öfvergången till det nya systemet, som bestämt oss att föreslå dessa afvikelser. Vi hafva sålunda behållit ett mynt, svarande mot den hittills varande specien, emedan denna är räkneenheten i Norge, och i de andra rikena, särdeles i Danmark, varit mycket brukad; vi hafva föreslagit ett 40-örestycke derföre, att detta komme att i värde öfverensstämma med det norska 12-skillingstycket, $\frac{1}{2}$ norsk riksort, och derigenom mycket lätta öfvergången i Norge; och vi hafva föreslagit ett 25-örestycke i stället för ett 20-örestycke, derföre, att det förra är allmänt brukadt och mycket omtyckt i Sverige, och derföre att det, såsom öfverensstämmande med värdet af 12 skilling danskt, skulle lätta öfvergången i Danmark. Emellertid komme detta icke i verkligheten att medföra någon olägenhet, då Kommissionen icke tänkt sig, att hvart och ett af rikena skulle förpligta sig att utmynta alla de upptagna myntstyckena, utan endast att mottaga dem såsom giltigt betalningsmedel från de andra rikena, och med särskildt afseende härpå redigerat den första punkten i 5:te och 6:te Artiklarne.

Om man skall uppnå det ändamål, hvars vigt ofvan framhållits, att de i alla tre länderna präglade mynt må utan afseende på myntningsplatsen kunna fritt cirkulera öfverallt i rikena, lærer det vara nödvändigt att emellan rikena träffas aftal om de nya myntens storlek och prägel. Hvad storleken angår, hafva vi i Art. 3, 5 och 6 föreslagit de, under förutsättning af myntens cylindriska form erforderliga bestämmelser; och torde dervid uppmärksammas, att de uppgifna diametrarne endast innehålla mindre afvikelser från de i rikena nu brukliga mynt af motsvarande värde; derjemte är iakttaget, att icke 2 mynt i hela raden erhålla samma diameter och att alla de mynt, som äro präglade af samma hufvudmetall, inbördes blifva på det närmaste likformiga.

Hvad prägel angår, hafva vi, så mycket hellre, som särskild insigt i myntningens teknik icke varit representerad i Kommissionen, inskränkt oss till det i detta afseende nödvändigaste. Det öfriga kan visserligen öfverlemnas till hvarje särskildt rikets fria bestämmande; men vi böra likväl fästa uppmärksamheten på huru önskligt det är att, innan utpräglingen af de nya mynten tager sin början, en förbindelse inledes mellan de tre myntverken, på det öfverenskommelse mellan dessa må träffas om åtskilliga punkter af större eller mindre teknisk betydighet, hvilka helst böra afgöras på lika sätt i alla tre länderna, och i afseende hvarå vi här må framställa det förslag, att på reversen af 1-, 2- och 4-kronalerstyckena präglas en krona, hvarigenom det af oss föreslagna namn för räkneenheten i befolkningens ögon komme att vinna ett berättigande, som skulle skaffa henne lättare insteg. Möjligtvis kan det till och med visa sig görligt att gifva reversen på alla tre rikenas mynt alldeles enahanda prägel, hvilket skulle medföra stor praktisk fördel.

Till närmare upplysning och jemförelse bifoga vi, under Bilagan II, en förteckning öfver de nu i de tre rikena lagligen kurserande silfver- och bronsmynten, med uppgift om hvarje styckes vikt, finhet och mått. Vikt och mått äro anförda efter de sist präglade exemplaren af hvarje slag, hvilka finnas i det kongliga myntkabinetet i Köpenhamn.

Till Artiklarna 9—15.

När flere suveräna stater förena sig om att begagna hvarandras mynt, och särskildt hvarandras skiljemynt, såsom lagligt betalningsmedel, är det nödvändigt att de vidtagna bestämmelser i ändamål att förebygga den alltför starka utmyntning af skiljemynt, hvartill möjligtvis någon af staterna under särskilda omständigheter kunde till skada för de andra känna sig frestad. En garanti i detta hänseende har man förr trott sig finna deri, att man afslutade öfverenskommelse om huru högt belopp i skiljemynt en hvar af staterna borde tillåtas att prägla, och en dertill syftande bestämmelse finnes således också upptagen i den ofvan nämnda latinska myntkonventionens Art. 9. Vi hafva emellertid funnit, att det skulle vara omöjligt att, med något hopp om att hafva träffat det rätta, på förhand bestämma hvilket belopp af skiljemynt, som under vexlande konjunkturer kunde vara öfverensstämmande med hvarje rikets behof, och det så mycket mera, som vi icke hafva föreslagit något hufvudmynt med mindre värde än guldkronan. Vi hafva derföre sökt att på annat sätt åvägabringa den i detta afseende nödiga garanti. Frestelsen till en sådan öfverdrifven utmyntning af skiljemynt försvinner väl i samma mån, som man låter skiljemyntets metallvärde närma sig hufvudmyntets, och vi tillåta oss i detta hänseende fästa uppmärksamheten på, att vi gifvit det föreslagna skiljemyntet ett metallvärde, som ligger hufvudmyntets omkring $3\frac{1}{2}$ procent närmare, än som eger rum beträffande det i den latinska myntkonventionen för dess skiljemynt bestämda förhållande. Men frestelsen är härigenom endast förminskad, och vi föreslå alltså för det första, att det belopp, som enhvar skall vara förpligtad att mottaga i skiljemynt, fastställes till högst 20 kronor i 1-, 2- och 4-kronorstycken, 5 kronor i mindre silfvermynt och 1 kronor i bronsmynt, hvilken gräns kommer att hindra begagnande af skiljemynt till större betalningar. Derjemte hafva vi ansett, att staterna borde förpligta sig till att mottaga hvilket som helst belopp af skiljemynt till invexling mot guldmynt af en hvar, som vid de härför i hvar och ett af rikena bestämda kassor önskade sådan utvexling. Slutligen hafva vi föreslagit, att hvarje rikets finansförvaltning skall i förhållande till de andra rikenas finansförvaltningar vara förpligtad att ifrån dessa mottaga allt det med rikets prägel försedda skiljemynt, som af dem kan blifva insändt, och att utbyta det mot guldmynt. Härigenom torde åstadkommas, att skiljemynt endast med svårighet skall kunna i öfverflöd utgifvas; att det, om sådant icke desto mindre sker, hastigt vänder tillbaka till statskassorna, och bland dessa särskildt till den stats kassa, hvilken låtit prägla det öfverflödiga skiljemyntet. Om någon af regeringarne hertill vill foga den bestämmelsen, att hvilket skattebelopp som helst skall kunna betalas i skiljemynt, så finnes intet hinder häremot; men härom

behöfver emellertid ej träffas någon öfverenskommelse, allenast det i hvart och ett af rikena finnes offentliga kassor, hvarest en hvar kan få skiljemyntet vexladt.

Uti de förevarande Artiklarna finnas bestämmelser, åsyftande att upprätthålla myntets värde såsom bytesmedel. Hufvudmedlet härtill ligger i ett strängt genomförande af den satsen, att staten väl icke godtgör de förluster, myntet lider genom våldsam eller olaglig åverkan, lika så litet som den är juridiskt förbunden att ersätta eftergjorda eller förfalskade mynt, men att den deremot ersätter all den förlust, som myntet lider genom slitning. Denna grundsats, hvilken det antagligen icke skall falla de nordiska rikenas finansförvaltningar svårt att åtaga sig, följes ännu icke öfverallt; men i de länder, hvarest detta icke sker, förringas också myntet, och bytesmedlets klena tillstånd vållar ofta klagomål. Genomförandet af den nämnda grundsatsen synes emellertid böra blifva något olika för hufvudmyntet och för skiljemyntet. För hufvudmyntet torde böra bestämmas en minimivigt, under hvilken ingen är förbunden att mottaga det och detsamma alltså icke kan af statskassan utgifvas, och denna vikt anse vi icke böra bestämmas mindre strängt, än som skett i den nya tyska myntlagen, hvarest den är fastställd till $\frac{1}{2}$ procent af myntstyckets normala vikt. Men från den regeln, att ingen är förpligtad att mottaga ett guldmynt, som håller mindre än minimivikten, bör göras undantag med hänsyn till statskassan, som bör vara pliktig att mottaga hvarje hufvudmynt, hvars prägel ännu är igenkänlig och hvilket icke lidit någon våldsam eller olaglig åverkan, huru mycket det än må hafva förlorat genom slitning. Vi hafva väl varit tveksamma derom, huruvida icke härför borde sättas en gräns och om man icke, genom att göra befolkningen alltför trygg, komme att för mycket försvaga den uppmärksamhet på myntets tillstånd, som det i flere afseenden är önskligt att vidmakthålla; men vi hafva dock funnit öfvervägande betänkligheter vid att föreslå en bestämmelse, som finge praktisk betydelse endast genom att föranleda en hvar att ständigt väga alla de guldmynt, han mottager, och som skulle kasta hela förlusten för det undervigtiga myntet på den siste innehafvaren.

Hvad beträffar skiljemyntet, anse vi det icke ändamålsenligt att fastställa någon minimivigt. Såvida det icke har lidit någon olaglig eller våldsam åverkan, bör det kunna cirkulera man och man emellan så länge dess prägel är tydlig, och statskassan bör mottaga det till och med om prägelns blifvit otydlig, allenast man ännu kan på myntet se, för hvilket rikets räkning det är prägladt och hvilket rike det alltså åligger att bära den med dess nedsmältning förenade förlust. Likväl bör det finnas en gräns för den minskning myntet må hafva lidit innan det, såsom underviktigt, icke mera får utgifvas af statskassorna, och hafva vi derföre, med tillbörligt afseende på svårigheterna för en noggrann justering af de mindre silfvermynten, föreslagit denna minskning att fastställas till 4 procent af myntstyckets normala vikt.

De mynt, som på grund af dessa bestämmelser icke åter kunna utgifvas af statskassorna, böra då af den stat, som mottagit dem, tillställas den stat, som präglat dem; denna ersätter dem med gångbart mynt och bör derefter vara pliktig att nedsmälta dem. Härigenom antaga vi, att ett godt och fullviktigt bytesmedel i alla tre rikena

skall vidmakthållas; omkostnaderna härför komme att hvila på de tre statskassorna, som ju också hafva uppburit den genom utmyntningen vunna inkomst; och berörde omkostnader komme att hvila på dem ungefärligen i den mån, de hafva myntat, hvilket torde vara, om icke den absolut rättvisaste, så åtminstone den i praktiskt afseende bäst och måhända ensamt utförbara fördelningsgrunden.

På det befolkningens kraf på en tillräcklig mängd bytesmedel alltid, så vidt möjligt, må kunna tillfredsställas, bör i alla rikena öppnas tillfälle för en hvar att få guldmynt utpräglade för aflemnadt guld, utan erläggande af annan slagskatt, än en måttlig myntningsafgift, som bör vara densamma i alla tre rikena, och som vi föreslå att bestämmas till $\frac{1}{4}$ procent af det utmyntade beloppets värde, hvarigenom myntningskostnaderna kunna antagas i allmänhet blifva godtgjorda. Att detta tillfälle bör stå öppet endast för så vidt vederbörande myntverk icke är sysselsatt för statskassornas eller hufvudbankernas räkning och att beträffande det inlemnade guldets mängd, finhet och öfriga egenskaper böra fastställas vissa vilkor, faller af sig sjelf; men bestämmandet af dessa vilkor kan lämpligen öfverlemnas till en sednare öfverenskommelse mellan regeringarne, då det knappast under de första åren kommer att få någon användning, eftersom myntverken under dessa torde blifva fullt sysselsatta för regeringarne och hufvudbankerna.

Utmyntningen af skiljemynt bör deremot naturligtvis endast kunna ske för statskassornas räkning, och myntverken böra i alla tre rikena fortfarande förblifva under regeringarnes omedelbara förvaltning samt hvarken bortföropaktas eller på annat sätt öfverlemnas till andra; hvilket likväl icke hindrar, att det ena rikets myntverk för någon tid kan arbeta för de andra rikenas räkning. Dessa bestämmelser anse vi nödvändiga på det att den ömsesidiga tilliten till mynten i rikena må bibehållas oförsvagad. I samma ändamål föreslå vi äfven, att finansförvaltningarne i de tre rikena skola till hvarandra öfversända exemplar af alla de mynt, som präglas; att tid efter annan i hvar och ett af rikena skall företagas profning af de i de andra rikena präglade mynt och ömsesidig underrättelse meddelas om de erinringar, hvartill sådana profningar kunna gifva anledning, äfvensom att såväl ömsesidigt meddelande skall ske om alla lagar, anordningar och öfriga bestämmelser rörande myntförhållandena, som årlig berättelse afgifvas om de under årets lopp företagna präglingar af nya mynt samt indragning och nedsmältning af gamla.

Då det är tänkbart, att i afseende på de i Artikel 11 omförmälda förpligtelser meningsskiljaktigheter kunna uppstå mellan finansförvaltningarne i två af rikena, kunde det måhända för sådant fall finnas önskvärdt att hafva en uttrycklig bestämmelse om huruledes sådan meningsskiljaktighet skall afgöras. Derföre har också i Kommissionen varit framställt förslag derom, att vid dylik meningsolikhet, äfvensom när olika resultat vid tillämpning af bestämmelserna i Artikel 13 yppa sig, finansförvaltningen i det tredje riket skulle vara skiljedomare. Kommissionen har likväl trott sig icke uttryckligen böra afgifva något förslag i denna rigtning, i det vi antaga, att en sådan tvist, som den ifråga-

varande, äfven utan en dylik bestämmelse, lätt kan komma till afgörande genom förhandling emellan de höga regeringarne.

Att vi tillagt ett förslag om, att de i hvarje rikets lagstiftning fastställda bestämmelser angående förbrytelser och förseelser i afseende på rikets mynt, efter det en öfverenskommelse af här omhandlade beskaffenhet blifvit avslutad, skola tillämpas på allt det i följd af öfverenskommelsen präglade myntet, behöfver antagligen ingen vidare förklaring.

Till Artiklarna 16 och 17.

En mycket viktig fråga torde för alla rikena vara den om sättet, hvarpå öfvergången till det nya myntsytetmet skall ega rum. De flesta af de med denna öfvergång förenade åtgärder torde dock vara af den beskaffenhet, att om dem icke bör träffas någon öfverenskommelse mellan regeringarne, i det de ganska väl kunna, och till en del måhända helst böra vara något olika i de särskilda rikena, om öfvergången i alla skall försiggå på det lyckligaste sätt. Kommissionen har derfor icke sysselsatt sig med denna fråga, och har endast framhållit ett par punkter, hvilkas likartade lösning är i gemensamt intresse. Detta gäller således till en viss grad om tiden, på hvilken öfvergången till det nya myntsytetmet skall ega rum. Väl är det icke strängt nödvändigt, att denna tidpunkt i alla tre rikena noga sammanfaller, men det kunde dock vålla icke ringa olägenhet, om ett af rikena i detta afseende komme långt före eller långt efter de andra. En tid bör därför, efter vår mening, bestämmas, inom hvilken öfvergången till det nya myntsytetmet senast skall hafva egt rum, och då vid detta bestämmande tillbörligt afseende bör fästas derpå, att i alla rikena det ifrågavarande ärendet måste föreläggas de lagstiftande församlingarne och dessas beslut inhemtas såväl om saken i allmänhet, som om många särskilda frågor, hvilka stå i förbindelse med denna, innan de egentliga förberedelserna till öfvergången kunna taga sin början, hafva vi icke trott oss kunna föreslå denna tidpunkts utsättande tidigare än till utgången af år 1873. Det är emellertid tydligt, att man härvid icke tänkt på ett genomförande af alla de med det nya systemets införande förbundna anordningar, utan endast på dem bland dessa, som äro de väsendtligaste, nämligen införandet af den nya räkneenheten och tillfället till att kunna bruka guld såsom lagligt betalningsmedel. Bestämmelserna om dessa två punkter kunna nämligen träda i kraft utan att någon förut bestämbar mängd vare sig af det nya hufvudmyntet eller af det nya skiljemyntet blifvit präglad, emedan befintligheten af en större mängd utaf bägge slagen är före öfvergången nödvändig endast under den förutsättning, att man vill verkställa en plötslig öfvergång från den rena silfvermyntfoten till den rena guldmüntfoten. Oaktadt en sådan plötslig öfvergång skulle medföra åtskilliga fördelar, komme den också att medföra åtskilliga uppoffringar, och Kommissionen kan icke finna någon betänklighet vid, om en mellanperiod inträder, under hvilken en dubbel myntfot finnes i ett eller flere af de skandinaviska rikena och under hvilken det kan vara öfverlåtet åt hvart och ett af rikena att bestämma tidpunkten, ifrån hvilken såväl offentliga räkenskaper som de enskilda räkenskaper, hvilka

föras i lagbestämda böcker, skulle föras efter det nya myntssystemet. Frihet för hvarje gäldenär att, efter eget val, betala antingen med det hufvudmynt i guld, eller det hufvudmynt i silfver, hvaraf han är i besittning, är, såsom bekant, det rådande tillståndet i flere af de länder, hvilkas mynt- och penningeväsende är mest utveckladt, och försvaras i dessa till och med af många insigtsfulla män såsom stadigvarande anordning. Denna åsigt delar Kommissionen ingalunda; men att den dubbla myntfoten utan fara kan begagnas under ett kort öfvergångstillstånd och under ett sådant till och med göra nytta, är för oss otvifvelaktigt. I fall det alltså nu bestämmes, att i alla tre rikena den nya räkneenheten skall vara införd och tillgång vara öppnad till begagnande af guldmynt såsom lagligt betalningsmedel inom utgången af år 1873, så kan det både stå hvart och ett rike för sig fritt att, om så anses ändamålsenligt, låta dessa anordningar inträda tidigare än årets slut, och att närmare bestämma om det genast vill gå öfver till den rena guldmyntfoten, eller till en början endast till en blandad guld- och silfvermyntfot. Att det tillstånd, som uppstår om det sista alternativet väljes, icke blifver ett fortfarande i något af rikena, är emellertid af intresse för dem alla, och för att förebygga detta, hafva vi föreslagit att, sedan den nya räkneenheten inträdt och tillfälle öppnats att begagna guld såsom lagligt betalningsmedel, ingen utmyntning må ega rum efter de dittills i rikena bestående myntssystem, och till uppnående af samma ändamål tjenar den af oss föreslagna bestämmelsen att alla hittills i rikena begagnade silfver-, brons- och kopparmynt före utgången af år 1878 skola hafva upphört att vara lagligt betalningsmedel i vederbörande rike; allaredan en rymlig tid innan denna tidpunkt inträffat, måste naturligtvis den dubbla myntfoten hafva upphört och den rena guldmyntfoten vara införd i alla tre rikena.

Under förutsättning att de höga regeringarne avsluta en öfverenskommelse på de här utvecklade grunder, tillåta vi oss föreslå, att dennas varaktighet icke bestämmes till kortare tid än tio år och att efter denna tid fastställles minst ett års uppsägning. Vi fästa derjemte uppmärksamheten på, att ett år vore alltför kort tid för infriande af den i Art. 11 af vårt förslag omförmälda ömsesidiga förpligtelse att inlösa slitet mynt och skiljemynt, och att fördenskull tidrymden för denna bestämmelse bör, i händelse af uppsägning, ytterligare förlängas med åtminstone 2 år. Likaledes skulle det icke sakna vikt, om de höga regeringarne ville förbinda sig att icke utan gemensamt samtycke med andra stater avsluta någon separatkonvention om myntförhållanden.

Kommissionen har icke funnit tillräcklig anledning att i sina förslag upptaga någon uttrycklig bestämmelse, motsvarande den i fremmande myntföreningar icke ovanliga förpligtelse, hvarigenom myntområdets regeringar förbinda sig att städse draga försorg om att det för hvarje tid nödiga förråd af de särskilda myntsorterna finnes till hands. Vi äro nämligen öfvertygade om att sådant, äfven utan något formligt aftal, alltid skall blifva iakttaget i de tre nordiska rikena, och att all den garanti, som behöfves, finnes i sjelfva den till grund för en nordisk myntförening liggande tanken om de tre rikenas ömsesidiga intresse vid gemensamhet i myntförhållanden och denna gemensamhets bibehållande genom öfverensstämmande och tidsenliga förhållningsreglor.

Icke heller hafva vi funnit det tillhöra vårt uppdrag att formulera något bestämdt förslag angående den eventuella öfverenskommelsens stadfästade utaf de representativa församlingarne i de tre rikena; men vi anse det för en själfklar förutsättning, att det nödiga förbehållet derom upptages i den öfverenskommelse, som på grund af våra här afgifna förslag kan komma att träffas mellan de höga regeringarne.

Slutligen tillåta vi oss fästa uppmärksamheten på några förhållanden, som väl icke egna sig till föremål för egentligt aftal i en myntöfverenskommelse, men som dock stå i en sådan förbindelse med hela det ämne, som är i fråga, och måste anses som så väsentliga hjälpmedel för ett fullständigt uppnående af det syftemål, som afses genom en sådan öfverenskommelse mellan de tre rikena, att vi trots oss icke böra underlåta att omnämna dem.

Vi må sålunda framställa det såsom mycket önskvärdt, om för postförsändningen af mynt och plantsar mellan rikenas hufvudstäder afgiften, der fallet icke redan är sådant, sattes så lågt, att den icke öfverstege $\frac{1}{2}$ pro mille af värdet. Det torde icke behövas någon bevisning från vår sida för den ökade betydelse, som en billig försändning af mynt och plantsar mellan rikena kommer att få, sedan öfverenskommelse i myntförhållanden uppnåtts; och visserligen lärer det äfven af sig själf vara tydligt, att det behof af ömsesidig utväxling af mynt- och plantsförråd in natura, som myntöfverenskommelsen skulle lätta, bör kunna uppfyllas med så litet hinder som möjligt.

Härtill hör äfven medgifvandet för de tre hufvudbankerna att hvar för sig, under passande begränsning, få såsom grund för sedelemission inräkna hvad som i mynt och plantsar bevisligen ligger i förvar hos de två andra hufvudbankerna.

Å en annan sida äro vi äfven af den mening, att det i omsättningens intresse bör, under de vilkor, som i hvarje rike närmare bestämmas, åläggas samma banker att alltid af undersåterna i det rike, till hvilket banken hör, på begäran till deras metallvärde mottaga guldplantsar af den beskaffenhet, som fordras vid rikets myntverk, mot en godtgörelse, icke öfverstigande den bestämda myntskatten för guldmynt. En likartad bestämmelse i afseende på silfverplantsar har hittills varit gällande för den danska nationalbanken och den svenska riksbanken.

Slutligen må vi framhålla det såsom särdeles önskvärdt och såsom ett naturligt behof för de förhållanden, hvilka komma att inträda sedan ett gemensamt myntsystem med samma räkneenhet kommit till stånd i de tre rikena, att på alla börser i dessa riken en likartad notering af vaxelkurserna bestämmas, sålunda att priset på det fremmande mynt, som är föremål för vaxelns innehåll, uttryckes för samma kvantitet af den fremmande räkneenheten på alla rikenas börser i krondalern eller dess underafdelningar i följd af en, på regeringarnes föranstaltande, träffad närmare öfverenskommelse i detta afseende mellan vederbörande myndigheter.

Att detta betänkande icke undertecknats af den ene utaf de för Norge utsedde ledamöterna, nämligen Herr Bankdirektören Getz, är föranledt deraf, att han genom sjukdom varit hindrad tillstådesvara vid de sammanträden, i hvilka den slutliga redak-

tionen af betänkandet skett. Emellertid bör omförmälas, att Herr Getz deltagit i öfverläggningarne rörande sjelfva ämnet och biträdt innehållet af de fattade besluten på samma sätt, som hans två norska kolleger.

Köpenhamn den 20 September 1872.

W. C. E. SPONNECK.

J. G. Agardh.	Joh. H. Andresen.	T. H. Aschehoug.	J. J. Ekman.
Fenger.	C. Skogman.	C. F. Tietgen.	

Bilaga I.

Förslag till öfverenskommelse mellan de tre nordiska rikena om ett gemensamt, på guld grundadt mynts-system.

Art. 1. De tre nordiska konungarikena antaga guld såsom grund för ett gemensamt mynts-system, med begagnande af silfver och ringare metall till hufvudmyntets underafdelningar såsom skiljemynt.

Art. 2. För de tre rikena utmyntas ett gemensamt hufvudmynt, som kallas Guld-krona, och ett annat, hvars värde är dubbelt så stort, och hvilket kallas Dubbelkrona.

Af ett kilogram fint guld utmyntas 248 stycken guld-kronor eller 124 stycken dubbelkronor.

Den gemensamma räkneenheten skall vara Krondalern, som är tiondedelen af en guld-krona. Krondalern delas i 100 öre.

Art. 3. Guldmynten präglas af myntguld, som är en legering af 90 vigtdelar fint guld med 10 vigtdelar koppar.

Alltså skall 1 guld-krona väga 4,4803 gram, och en dubbelkrona 8,9606 gram.

Guld-kronans diameter skall vara 19 millimeter, dubbelkronans 24 millimeter.

Art. 4. Skiljemyntens präglas dels af silfver, legeradt med koppar i de vigtförhållanden, som följa af de här nedan (i Artikel 5) fastställda bestämmelser om de särskilda myntens vikt och finhet, dels af brons, bestående af 95 vigtdelar koppar, 4 vigtdelar tenn och 1 vigtdel zink.

Art. 5. Af silfvermynt kunna utmyntas nedanstående myntstycken, hvilka skola hafva den storlek, vikt och finhet, som följa af här nedan intagna bestämmelser:

	Diameter.	Bruttovikt.	Innehåll af fint silfver.
	Millimeter.	Gram.	Gram.
a. Ett stycke, som representerar värdet af 4 krondaler.....	39	30	24
b. " " " 2 krondaler.....	31	15	12
c. " " " 1 krondaler.....	25	7,5	6
d. " " " 50 öre.....	22	5	3
e. " " " 40 öre.....	20	4	2,4
f. " " " 25 öre.....	18	3	1,5
g. " " " 10 öre.....	16	2	0,6

Art. 6. Af bronsmynt *kunna* utmyntas nedanstående myntstycken, hvilka *skola* hafva den storlek och vikt, som följer af här nedan intagna bestämmelser:

	Diameter.	Af ett kilogram brons präglas.
	Millimeter.	Stycken.
a. Ett stycke, som representerar värdet af 5 öre	27	125
b. " " " 2 "	21	250
c. " " " 1 "	17	500

Art. 7. För så vidt en fullkomlig noggrannhet i afseende på vikt och finhet icke kan ernås för hvarje särskildt myntstycke, skola afvikelserna öfver eller under den bestämda normen icke öfverskrida följande storlek:

	I vikt		I finhet
	vid justering styckevis.	vid justering kilogramvis.	af mynt- styckets vikt.
För guldmynten	0,0025	—	0,002
» 4-kronaler-stycket	0,003	—	} 0,008
» 2-kronaler-stycket	0,004	—	
» 1-kronaler-stycket	0,005	—	
» 50-öre-stycket	—	} 0,005	
» 40-öre-stycket	—		
» 25-öre-stycket	—	0,010	
» 10-öre-stycket	—	0,015	

Samma normalguld och normalsilfver skall läggas till grund för proberingen vid de tre rikenas myntverk.

Vid bestämmande af silfvermyntets finhet skall alltid prof på våta vägen användas.

Art. 8. Alla mynt präglas med upphöjd rand. Guldmynten och silfvermynten, med undantag af 25- och 10-örestyckena, präglas i refflad ring, 25- och 10-örestyckena samt bronsmynten i slät ring. Påskriften på guldkronan skall angifva att den är en guldkrona, på dubbelkronan att den är en dubbelkrona, samt derjemte på begge myntsorterna antalet kronaler, som i dem innehållas. Påskriften på silfver- och bronsmynten skall tydligt angifva det värde, myntet representerar. Dessutom skall hvarje mynt utvisa, i hvilket land och under hvilket år detsamma är prägladt.

I öfrigt bestämmas prägelns och påskriften af det rike, för hvars räkning mynten präglas.

Art. 9. De efter ofvanstående föreskrifter präglade mynt skola i alla tre rikena, utan afseende på myntningsort, vara lagligt betalningsmedel efter det värde, hvarå de lyda, såväl till statskassan, som, med det i Artikel 10 nämnda undantag, man och man

emellan, när de icke hafva lidit våldsam eller olaglig åverkan, och deras prägel ännu är tydlig.

Dock skall ingen vara pliktig att i en betalning mottaga högre belopp än 20 kronor i 1-, 2- och 4-kronorstycken, 5 kronor i mindre silfvermynt och 1 kronor i bronsmynt.

Art. 10. När guldmynten genom slitning mistat mera än en half procent af den vikt, som de enligt Artikel 3 skola hålla, upphöra de att vara lagligt betalningsmedel mellan enskilda, men äro likväl giltiga vid betalningar till statskassan efter det värde, hvarå de lyda. Likaledes skola skiljemynt, hvilkas prägel genom slitning blifvit otidlig, mottagas efter deras fulla värde i betalningar till statskassorna, allenast det kan urskiljas för hvilket rikets räkning de äro präglade.

Sådana slitna mynt må icke ånyo af statskassorna sättas i omlopp. Icke heller må skiljemynt, som håller 4 eller flere procent under dess rätta vikt, af nämnde kassor ånyo sättas i omlopp. I hvarje rike bestämmes närmare, af hvilka offentliga kassor och af hvilka andra de här omförmälda slitna mynt skola kvarhållas.

I hvarje rike skola under offentlig kontroll justeras, stämplas och till lika pris säljas viktflödgor, som hålla normalvigten, och andra, som hålla minimivigten för guldmynten och deras multiplar.

Art. 11. Det åligger hvar och ett af rikena att nedsmälta de med dess prägel försedda mynt, som i följd af ofvanstående bestämmelse icke kunna af statskassorna utgifvas.

I hvarje rike skall öppnas tillfälle för en hvar icke allenast att få hvilket som helst belopp af mynt, som genom slitning förlorat så mycket af deras vikt eller öfriga egenskaper, att de icke längre äro lagligt betalningsmedel emellan enskilda, allenast det kan urskiljas för hvilket rikets räkning de äro präglade, utbytt mot ett motsvarande belopp i gångbart mynt af samma slag, utan äfven att få hvilket som helst med 10 kronor delbart belopp i skiljemynt utbytt emot hufvudmynt. Finansförvaltningen i hvar och ett af rikena skall från de andra rikenas finansförvaltningar mottaga och med gångbart mynt ersätta sådana med rikets prägel försedda, slitna mynt, som influtit i det andra rikets statskassa och i följd af Artikel 10 icke åter kunna af densamma utgifvas. Likaledes skall hvarje rikets finansförvaltning från de andras finansförvaltningar mottaga och mot hufvudmynt utbyta hvilket som helst, med 10 kronor delbart belopp skiljemynt, som är försedt med rikets prägel.

Art. 12. All utmyntning sker vid rikenas myntverk och kan icke verkställas af enskilda eller öfverlemnas åt sådana genom förpaktning eller på annat sätt.

I alla tre rikena skall tillfälle öppnas för en hvar att erhålla hufvudmynt utmyntade för inlemnadt guld, emot erläggande af $\frac{1}{4}$ procent af det utmyntade beloppets värde. Annan slagskatt eger ej rum. Den i följd af Artikel 7 tillåtna afvikelse beträffande de särskilda guldmyntens vikt får icke tillämpas på det utmyntade partiet såsom ett helt, utan detta skall alltid innehålla lika mycket fint guld, som blifvit inlemnadt.

De närmare förbehållen i afseende på det inlemnade guldets mängd, finhet och öfriga egenskaper fastställas genom vidare öfverenskommelse mellan regeringarne.

Skiljemynt präglas i de tre rikena endast på regeringarnes omedelbara föranstaltande och för deras räkning.

Art. 13. Tid efter annan skola i hvarje rike prof af de uti de andra rikena präglade mynts öfverensstämmelse med de fastställda normerna ega rum och ömsesidigt meddelande göras angående de erinringar, hvartill sådana prof må hafva gifvit anledning.

Art. 14. Hvarje rikets finansförvaltning skall meddela finansförvaltningen i de två andra rikena alla, myntförhållandena rörande lagar, anordningar och allmänna bestämmelser, som i och för utförande af denna öfverenskommelse, eller i framtiden kunna komma att utfärdas. Likaledes skola finansförvaltningarne meddela hvarandra en årlig berättelse om under årets lopp företagna präglingar af nytt mynt samt om indragning och nedsmältning af gammalt mynt, äfvensom till hvarandra öfversända exemplar af alla mynt, som härefter präglas.

Art. 15. De i hvarje rike genom lag fastställda bestämmelser angående brott och förseelser i afseende på rikets eget mynt skola ega tillämpning på det mynt, som i de två andra rikena präglats i följd af ofvan meddelade bestämmelser.

Art. 16. I alla tre rikena skall den nya räkneenheten vara införd och tillfälle öppnadt till begagnande af guldmynt såsom lagligt betalningsmedel före utgången af år 1873. Inom denna gräns bestämmer hvart och ett af rikena tidpunkten för öfvergången.

Efter denna tidpunkt må ingen utmyntning mera ega rum enligt de för närvarande i rikena bestående myntsystem.

De hittills såsom lagligt betalningsmedel begagnade silver-, koppar- och bronsmynt skola före utgången af år 1878 hafva upphört att vara lagligt betalningsmedel i vederbörande rike.

För öfrigt är det hvarje rikets statsmakter förbehållet att afgöra på hvad sätt öfvergången från det nu bestående myntsystemet till det nya skall verkställas och hvilka närmare bestämmelser i detta afseende skola träffas.

Art. 17. Den öfverenskommelse, som kan blifva afslutad, förblifver gällande intill utgången af år 1883. Såvida icke uppsägning deraf skett ett år före denna tid, fortfar densamma vidare att vara gällande intill dess ett år förflutit efter det uppsägning deraf från något af rikena egt rum; dock att den i Artikel 11 intagna bestämmelse förblifver i kraft under två år efter öfverenskommelsens upphörande.

Så länge öfverenskommelsen är gällande, må ingen separatkonvention angående myntförhållanden afslutas mellan ett eller två af rikena och andra stater utan alla tre rikenas samtycke.

Bilaga II.

De nu brukliga silfvermynt i Sverige, Norge och Danmark.

Delar af Specieu.	Sverige.					Norge.					Danmark.				
	Normal finhet.	Normal silfver- vigt.	Normal brutto- vigt.	Funnen brutto- vigt.	Dia- meter.	Normal finhet.	Normal silfver- vigt.	Normal brutto- vigt.	Funnen brutto- vigt.	dia- meter.	Normal finhet.	Normal silfver- vigt.	Normal brutto- vigt.	Funnen brutto- vigt.	Dia- meter.
1 Specie.	0,75	Gr. 25,505	Gr. 34,007	Gr. 34,092	40	0,875	Gr. 25,297	Gr. 28,910	Gr. 28,889	40	0,875	Gr. 25,282	Gr. 28,894	Gr. 28,871	38
1/2 »	0,75	12,752	17,003	17,021	32	0,875	12,648	14,456	14,486	31	0,875	12,641	14,447	14,432	31
1/4 »	0,75	6,376	8,502	8,528	25						0,875	6,320	7,223	7,236	27
1/5 »						0,875	5,059	5,782	5,745	25					
1/8 »	0,75	3,188	4,251	4,053	22										
1/10 »						0,875	2,530	2,591	2,869	21					
1/12 »											0,5	1,949	3,898	3,827	22
1/16 »	0,75	1,594	2,125	2,146	18										
1/30 »						0,25	0,750	3,000	3,031	18					
1/40 »	0,75	0,638	0,850	0,861	13	0,25	0,5625	2,250	2,175	17					
1/48 »											0,25	0,464	1,856	1,892	17
1/60 »						0,25	0,375	1,500	1,491	15					

De nu brukliga brons- och kopparmynt i
Sverige, Norge och Danmark.

	Metall.	Funnen vigt.	Diameter.
5 öre	Koppar.	9,052 gr.	29 mm.
1 Skilling Norsk	Koppar.	5,748 »	21 »
1 Skilling Dansk	Brons.	3,954 »	21 »
2 öre	Koppar.	5,580 »	25 »
1/2 Skilling Norsk	Koppar.	2,912 »	19 »
1/2 Skilling Dansk	Brons.	1,919 »	16 »
1 öre	Koppar.	3,226 »	20 »
1/2 öre	Koppar.	1,463 »	16 »